

Laura Lahtinen

Chick lit -kirjallisuus Suomen yleisissä kirjastoissa - maakuntakirjastojen tarkastelua

Opinnäytetyö

Syksy 2017

SeAMK Liiketalous ja kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelu koulutusohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Laura Lahtinen

Työn nimi: Chick lit -kirjallisuus Suomen yleisissä kirjastoissa - maakuntakirjastojen tarkastelua

Ohjaaja: Satu Salmela

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 96

Liitteiden lukumäärä: 4

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen asema chick lit -kirjallisuudella on Suomen yleisten kirjastojen kokoelmissa. Asiaa tarkasteltiin maakuntakirjastojen ja Helsingin kaupunginkirjaston kautta. Aihe opinnäytetyölle syntyi opinnäytetyön tekijän omasta kiinnostuksesta chick lit -kirjallisuutta kohtaan. Lisäksi chick lit -kirjallisuutta on Suomessa tutkittu melko vähän. Tämän havainnon vuoksi ja sen tilanteen parantamiseksi aihe opinnäytetyölle syntyi.

Viitekehityksen tutkimukselle antoi teoria, jossa käsiteltiin kokoelmatyötä, kauno- ja viihdekirjallisuutta sekä chick lit -kirjallisuutta. Kokoelmatyön osalta kerrottiin sen merkityksestä kirjastoille ja mitä osa-alueita siihen kuuluu. Kauno- ja viihdekirjallisuuden historiallista asemaa kirjastoissa ja nykyistä tilannetta käsiteltiin myös. Chick lit -kirjallisuudesta kerrottiin yleistä tietoa, mikä se on ja mistä tullut.

Kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käytettiin opinnäytetyön tutkimuksen toteutuksessa. Maakuntakirjastoille sekä Helsingin kaupunginkirjastolle tehdyllä verkkokyselyllä kartoitettiin chick lit -kirjallisuuden asemaa Suomen yleisissä kirjastoissa, koko maan kattavasti. Kyselyn teemoina olivat chick lit -kirjallisuus kirjastoissa, hankinta, lainaus ja esillepano. Toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin informatiiviseen tutkimukseen kuuluvaa listamenetelmää, jolla selvitettiin kirjastojen chick lit -kokoelmien monipuolisuutta.

Tutkimustuloksista selvisi, että Suomen yleisistä kirjastoista löytyy hyvin kattavasti chick lit -kirjallisuutta ja sen asema on vakaa. Määrä ja monipuolisuus vaihtelevat kirjastoittain. Kysyntää ja lukijoita chick lit -kirjallisuudelle löytyy koko maasta. Tämän tutkimuksen perusteella suuria eroja ei maakuntakirjastojen välillä ole havaittavissa.

Avainsanat: yleiset kirjastot, kaunokirjallisuus, genret, viihdekirjallisuus, kokoelmapolitiikka

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Library and Information Services

Author: Laura Lahtinen

Title of thesis: Chick lit at the Finnish public libraries: Review of the Regional Libraries' collections

Supervisor: Satu Salmela

Year: 2017

Number of pages: 96

Number of appendices: 4

The purpose of this thesis was to find out the status of chick literature in the collections of Finland's public libraries. The matter was examined through the Regional Libraries and the Helsinki City Library. The subject of the thesis originated in the author's own interest in chick lit. In addition, chick lit has been studied to a relatively small extent in Finland. The subject of the thesis arose from this observation and a desire to improve the situation.

The theoretical framework of this study deals with collection work, fiction and entertainment literature, and chick lit. As for the collection work, the thesis deals with its relevance for libraries and what areas it comprises. The history of fiction and entertainment literature in libraries and their current situation are also discussed. The section also includes general information about chick lit, i.e., what it is and its origins.

The study was implemented using a quantitative research method. Using the Webropol program, a survey was conducted among the Regional Libraries nationwide and the Helsinki City Library. This study sought to gain an understanding of the status of chick lit literature throughout the country. The themes of the survey were chick lit books at the libraries, their acquisition, lending, and presentation. The second research method used was the list method used in informative research, the aim of which was to find out the diversity of the chick lit collections of the libraries.

The results of the study showed that Finnish public libraries have large collections of chick lit literature and the position of this genre is stable. However, its quantity and diversity vary by library. There are demand and readers for chick lit literature in the whole country. Based on this study, it can be concluded that differences between the Regional Libraries are very small.

Keywords: public libraries, fiction, genres, entertainment literature, collection policy

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	8
1 JOHDANTO.....	9
2 KOKOELMATYÖ.....	11
2.1 Kokoelmien kehittäminen.....	13
2.2 Kokoelmien arviointi.....	16
3 KAUNO- JA VIIHDEKIRJALLISUUS KIRJASTOSSA.....	21
3.1 Sisällönkuvailu, luokitus ja asiasanoitus.....	23
3.2 Genret ja genreluokitus.....	25
4 Chick Lit.....	27
4.1 Chick lit -kirjallisuuden historiaa.....	29
4.2 Ulkomaalainen chick lit -kirjallisuus.....	30
4.3 Suomalainen chick lit -kirjallisuus.....	31
5 AIEMPI TUTKIMUS.....	34
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	38
6.1 Tutkimusongelma.....	38
6.2 Tutkimusmenetelmät.....	39
6.2.1 Kyselytutkimus.....	40
6.2.2 Listamenetelmä.....	43
6.3 Tutkimusten toteutus ja tulosten analysointi.....	44
7 TUTKIMUSTULOKSET.....	47
7.1 Kyselytutkimuksen vastaukset ja tulokset.....	47
7.1.1 Taustatiedot.....	47
7.1.2 Chick lit -kirjallisuus kirjastojen kokoelmissa.....	50
7.1.3 Chick lit -kirjallisuuden hankinta kirjastoihin.....	54
7.1.4 Chick lit -kirjallisuuden lainaus kirjastoista.....	56

7.1.5 Chick lit -kirjallisuuden paikka kirjastoissa.....	58
7.2 Listamenetelmällä saadut tulokset	61
8 YHTEENVETO.....	67
9 POHDINTA	71
LÄHTEET	74
LIITTEET.....	80

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Ulkomaalaisia chick lit -kirjoja	31
Kuva 2. Suomalaisia chick lit -kirjoja	32
Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma. (N=13)	48
Kuvio 2. Chick lit -kirjallisuuden tuntemus. (N=13)	50
Kuvio 3. Chick lit -kirjallisuutta eri kielillä. (N=12)	52
Kuvio 4. Suomalaisten chick lit -kirjailijoiden chick lit -kirjoja. (N=12)	53
Kuvio 5. Ulkomaalaisten chick lit -kirjailijoiden chick lit -kirjoja. (N=12)	53
Kuvio 6. Kirjastojen kirjahankintamäärät. (N=11)	56
Kuvio 7. Chick lit -kirjojen erottuvuus. (N=13)	59
Kuvio 8. Tavot nostaa chick lit -kirjallisuutta esille. (N=10)	60
Kuvio 9. Vastaajien mieltämien chick lit -kirjailijoiden jakauma. (N=13)	61
Taulukko 1. Chick lit -kirjallisuuden eri lajeja	29
Taulukko 2. Aiempia pro gradu -tutkimuksia.	36
Taulukko 3. Artikkeleita chick litistä	37
Taulukko 4. Vastaajien ammattinimikkeet. (N=13)	49
Taulukko 5. Chick lit -kirjojen alkuperämaa. (N=12)	54
Taulukko 6. Suosituimmat kirjailijat. (N=10)	57
Taulukko 7. Listavertailun tulokset kirjastoittain. (N=20)	63

Taulukko 8. Kirjastoista parhaiten löytyvät chick lit -kirjat.65

Taulukko 9. Kirjastoista heikoiten löytyvät chick lit -kirjat.66

Käytetyt termit ja lyhenteet

Kokoelmatyö	Kaikki kirjaston kokoelman parissa tehtävä työ (Wilén & Kortelainen 2007, 18).
Kaunokirjallisuus	Mielikuvitukseen vetoavaa fiktiivistä kirjallisuutta, joka on seipitettyä (Hosiaislouma 2003, 405).
Viihdekirjallisuus	Populaari- ja ajanvietekirjallisuutta, joka on helppolukuista ja ajanvietteeksi sopivaa kaunokirjallisuutta (Hosiaislouma 2003, 1010).
Chick	Englanninkielinen lyhenne, joka suomeksi käännettynä tarkoittaa muun muassa tyttölasta, tipua, pimua (Hosiaislouma 2016, 127).
Lit	Englanninkielinen lyhenne sanasta literature, joka tarkoittaa kirjallisuutta (Hosiaislouma 2016, 127).

1 JOHDANTO

Yleisillä kirjastoilla on Suomessa merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen rooli (Tuomi 2011, 91–2). Siihen kuuluu monipuolisen lukemisen tarjoaminen, joka on yleisten kirjastojen perustehtävä. Kaikilla tulee olla samanlaiset mahdollisuudet päästä aineiston pariin riippumatta siitä, missä päin Suomea asuu. Sen sanoo jo kirjastolakikin (L. 1492/2016.). Tästä syystä yleiset kirjastot säilyttävät ja välittävät monipuolista aineistoa erilaisista dokumenteista kaunokirjallisuuteen (Tuomi 2011, 91–92). Kaunokirjallisuus on yleisten kirjastojen keskeisintä aineistoa, ja se sisältää lukuisia erilaisia kirjallisuudenlajeja eli genrejä. Ne luovat monipuolisen, rikkaan ja moneen makuun sopivan kirjavalikoiman, josta valita.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan chick lit -kirjallisuuden kokoelmia Suomen yleisissä kirjastoissa. Tutkimuksen kohteina ovat Suomen tämän hetkiset maakuntakirjastot (19 kappaletta) ja niiden lisäksi Helsingin kaupunginkirjasto. Niitä tutkimalla pyritään saamaan käsitys chick lit -kirjallisuuden asemasta Suomen yleisissä kirjastoissa ja kuinka se on löytänyt tiensä eri puolille Suomea. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, onko chick lit -kirjallisuutta Suomen yleisten kirjastojen kokoelmissa ja kuinka paljon. Lisäksi halutaan selvittää, hankitaanko chick litiä ja lainataanko sitä sekä millaisia eroja on kirjastojen välillä.

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän, kyselytutkimuksen, verkkoversiota käytetään tässä opinnäytetyössä. Sillä kerätään tarvittavaa tietoa chick lit -kirjallisuudesta ja sen asemasta Suomen yleisten kirjastojen kokoelmissa. Verkkokyselyn toteutukseen käytetään Webropol-ohjelmaa ja sillä lähestytään kaikkia maakuntakirjastoina toimivia kirjastoja. Niiden lisäksi kysytään myös Helsingin kaupunginkirjastolta, joka on Suomen yleisten kirjastojen keskuskirjasto, millainen tilanne heillä on.

Toisena tutkimusmenetelmänä on informatiiviseen tutkimukseen kuuluva listamenetelmä. Listamenetelmällä on tarkoitus selvittää kirjastojen chick lit -kokoelmien monipuolisuutta ja mitä genren teoksia tutkimuskirjastoista löytyy. Tätä opinnäytetyötä varten on laadittu lista, jota verrataan kirjastojen chick lit -kokoelmiin. Tuo lista

sisältää keskeisimmät chick lit -kirjat kirjallisuudenlajin tärkeimmiltä kirjailijoilta. Joukossa on myös hieman tuntemattomampia kirjailijoita ja heidän teoksiaan, mutta oleellisia itse chick lit -kirjallisuuden kannalta.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa on avattuna kokoelmatyötä kirjastossa, mitä se on ja miten sitä tehdään. Toiseen teorialukuun on kartoitettu kauno- ja viihdekirjallisuuden ja kirjaston suhdetta, nyt ja ennen. Lisäksi chick lit -kirjallisuuden taustaa, mikä se on ja millainen on omassa lukvussaan.

Chick lit -kirjallisuutta on tutkittu Suomessa suhteellisen vähän. Myös itse kirjallisuuslajiin keskittynyttä tutkimusta on Suomesta tehty kovin vähän. Osana kirjastojen kokoelmia chick litiä ei ole selvitetty lainkaan Suomessa. Aihe tähän opinnäytetyöhön syntyi opinnäytetyön tekijän itsensä laatimana hänen oman kiinnostuksen pohjalta. Lisäksi havaittu puutteellisuus chick lit -kirjallisuuden tutkimuksessa antoi lisää perusteita tarttua tähän aiheeseen, jotta tilanne hieman parantuisi.

2 KOKOELMATYÖ

Kirjastojen alkuajoista lähtien 600-luvulta eaa. ovat kokoelmat olleet osa kirjastoja (Tuomi 2011, 60). Samoin kokoelmatyö on ollut kirjastonhoidon välttämättömin tehtävä. Kuitenkin kokoelman hoito on vaihdellut eri aikoina: tyylejä ja tapoja on ollut erilaisia. Oppineet kuten filosofit, tiedemiehet sekä taiteilijat ja kirjailijat olivat ne, jotka huolehtivat kirjastoista ja niiden kokoelmista, aina kirjastojen syntyajoista eli noin 600 eaa. alkaen. Kirjastoista huolehtivat ne joiden katsottiin olevan riittävän kirjanoppineita hoitamaan tuota tehtävää (2011, 60–61). 1600-luvulla syntyi tieteellinen tutkimus kirjastoissa. Samalla erilaisten ammatillisten metodien kehittäminen sai alkunsa kuten myös kirjastojen ja niiden kokoelmien hoito (Tuomi 2011, 60–61). 1700-luvulla kirjastonhoidosta tuli oma ammattinsa. Kirjaston hoidon vaatimukset kasvoivat eivätkä oppineet enää kyenneet huolehtimaan niistä ja kokoelmista sivutoimisesti (Vakkari 1992a, 80–83, Tuomi 2011, 62–63). Vei paljon aikaa kirjaston kaikkien tehtävien ja toiminnan ylläpitäminen. Kansankirjastojen yleistymisen myötä kehittyi kirjastotekniikka ja bibliografiat lisääntyivät, niitä hoitamaan tarvittiin erikoistunutta ja osaavaa henkilöstöä (Tuomi 2011, 62–63). Kokoelmatyön tärkeys korostui ja vaatimukset karttuivat, kun kirjastoja oli paljon ja osa niistä kasvoi kasvamaan. Silloin myös ymmärrettiin kokoelman tärkeys osana kirjastoja ja niiden pyrkimystä olla kansansivistäjiä (2011, 64–65). Sitä varten kokoelman tuli olla toimiva ja ajan tasalla sekä kiinnostava.

Yhä tänä päivänä ovat aineistot ja niiden muodostamat kokoelmat kirjastojen elinkeino, myyntiartikkeli ja se mikä tekee kirjaston. Kirjastoja ei olisi ilman kokoelmia. Niitä on yhtä monta ja erilaista kuin on kirjastoakin. Kirjastojen kokoelmat eivät ole syntyneet itsestään ja ilman hoitoa niistä tulisi tarpeettomia, vanhoja ja rikkikulu-neita. Kirjastonhenkilökunta tekee lujasti töitä kokoelmien parissa, jotta kirjasto olisi kiinnostava ja sen aineistot houkuttelevia. He hankkivat, karsivat, korjaavat, arvioivat, kehittävät ja lopulta saattavat aineiston käyttökuntoon asiakkaita varten. Nämä kaikki ovat kokoelmatyöhön kuuluvia tehtäviä.

Kokoelmatyö voidaan määritellä ja määritellään eri tutkimusperinteissä hieman eri tavoin. Osa kattaa enemmän ja laajempia kokonaisuuksia, osa suppeampia (Hypén

2006b, 11). Yhteistä niille on kokoelmatyön päätarkoitukset, joita ovat kirjastokoelman kunnosta ja järjestyksestä huolehtiminen, poistojen sekä siirtojen tekeminen (Wilén & Kortelainen 2007, 11). Kokoelmatyötä voidaan Hypénin (2006b, 11) mukaan kutsua prosessiksi, jossa tilataan, järjestetään ja varastoidaan kirjaston aineistoa. Kokoelmatyön perustehtäviksi katsotaan kokoelmien kehittäminen ja hallitseminen sekä aineistojen valitseminen ja hankkiminen. Näistä perustehtävistä kokoelman kehittäminen on merkittävin. Kehitettäessä kokoelmaa se pysyy kunnossa, ajan tasalla ja vastaa asiakkaiden tarpeisiin, mutta myös yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin. Lisäksi kokoelmatyöhön kuuluu olennaisesti aineiston kunnan arviointi eli korjataanko, jos on huonossa kunnossa vai hankitaanko uusi. (Wilén & Kortelainen 2007, 11, 18.)

Kirjastokokoelmien kehittämisen päämääränä on saada kirjaston kokoelmasta ajan tasainen ja asiakkaiden tarpeet täyttävä (Wilén & Kortelainen 2007, 11). Sen vuoksi kirjaston henkilökunta tekee parhaansa, jotta tämä päämäärä saavutettaisiin. Yksi keskeinen tekijä tavoitteen saavuttamisessa on teosten valitseminen ja valintaprosessin hoitaminen. Henkilökunta arvioi jokaista teosta ja sen paikkaa kokoelmissa useista eri lähtökohdista (Hypén 2006b, 11–12). Niihin liittyviä, mietittäviä asioita kirja-aineiston valinnassa ovat esimerkiksi: kuka sen on kirjoittanut, onko teos mahdollisesti kirjoittajan ensimmäinen tai, miten se sijoittuu kirjailijan koko tuotantoon tai millainen asema sillä on suhteessa tekijän aiempaan tuotantoon, mitä lajityyppiä se edustaa ja mihin sen aihepiiri liittyy. Tavoitteena kirjastonhoitajilla on luoda kokoelma, jota käytettäisiin aktiivisesti ja ennen kaikkea käyttäjät ja aineisto kohtaisivat. (Hypén 2006b, 11–12.) Hyvä kokoelma syntyy systemaattisella työllä, johon tarvitaan menetelmiä ja teoriaa sekä niiden soveltamista käytäntöön (Wilén & Kortelainen 2007, 17).

Kokoelmatyö ymmärretään myös kokoelmien luonteen pohdinnaksi (Wilén & Kortelainen 2007, 18). Millainen kokoelman halutaan olevan? Monipuolinen, kaiken kattava, aikaa seuraava vai jotain muuta? Kokoelmatyössä kokoelmaa tarkastellaan sekä sisäisestä että ulkoisesta näkökulmasta (Wilén & Kortelainen 2007, 18). Miltä kokoelma näyttää asiakkaiden ja sidosryhmien näkökulmasta? Entä, miten kirjaston henkilökunta sen näkee ja kokee? Wilénin ja Kortelaisen (2007, 18) mukaan tarkasteltavia asioita ovat:

- kokoelman lähestyttävyys
- eri aihealueiden profiloituminen
- aineiston järjestyslogiikka
- hyllyjärjestys.

Tulisi miettiä, miten ne helpottavat tai hankaloittavat löydettävyyttä ja käyttöä (Wilén & Kortelainen 2007, 18). Siinä vaiheessa on tarkasteltava, kuinka asiakkaat lähestyvät kokoelmia. Heillä jokaisella on oma lähtökohtansa ja oma tapansa. Ne voivat poiketa suurestikin kirjaston käsityksestä. Kirjaston omat järjestelmät ja periaatteet eivät saa olla perustelut aineistojen tietylle järjestykselle (2007, 18). Nämä asiat, kun pitää mielessään kokoelmatyön tekeminen helpottuu (Wilén & Kortelainen 2007, 18–19).

Kokoelmatyön tekemistä helpottavat myös, valmiiksi mietityt ja laaditut kokoelmatyön säännöt eli kirjaston kokoelmapolitiikka ja -periaatteet. Niissä määritetään valmiiksi kirjaston linja, jota kirjastossa noudatetaan sekä mihin suuntaan kokoelmaa viedään tai millainen halutaan sen olevan (Wilén & Kortelainen 2007, 93–94). Kokoelmapolitiikka ja -periaatteet ovat jokaisessa kirjastossa erilaiset ja ne määritellään kirjastokohtaisesti. Kokoelmapolitiikka on myös jatkuva prosessi, koska kaikki kokoelman ja kirjaston ympärillä muuttuu kaiken aikaa. (Wilén & Kortelainen 2007, 93–94.) Kokoelmaperiaatteisiin vaikuttavat muun muassa kirjallisuuden tarjonta, näkemykset kirjallisuuden ja lukemisen merkityksestä, kirjaston käsitys omasta roolista ja asiakaskuntansa tarpeista. Kokoelmapolitiikan tavoitteena on asiakas- ja intressiryhmien tarpeiden huomioiminen sekä niihin vastaaminen. Siten kirjaston kokoelmien pitää kyetä palvelemaan monipuolisesti kaikkia asiakasryhmiä. (Hypén 2006b, 11, 27–28.)

2.1 Kokoelmien kehittäminen

Kirjastojen kokoelmista löytyy monia sellaisia teoksia, joita ei lainata juuri koskaan. Syynä voi usein olla se, etteivät asiakkaat osaa niitä etsiä tai kysellä. Nämä piilossa olevat teokset voivat olla juuri sellaisia, mitä asiakkaat erityisesti etsivät ja tarvitsevat. Tämä kokoelmaan hankitun ja olemassa olevan aineiston katoaminen kokoelman sekaan on harmillinen ongelma. Tämä on yksi syy, miksi kokoelmat kaipaavat

kehittämistä ja on siksi mietittävä, miten vähemmän lainatut teokset saataisiin kohtaamaan niitä kaipaavat asiakkaat.

Kokoelmien kehittämispolitiikka määrittelee kehykset ja parametrit sille, miten kokoelmaa viedään eteenpäin. Hyvää kokoelmien kehittämistä ja hallintaa ei politiikka korvaa, mutta se antaa suuntaviivat sille, miten tulee edetä (Wilén & Kortelainen 2007, 93–94). Kirjallinen kehittämispolitiikka on suositeltavaa, mutta siinä piilee myös varjopuolia. Kaikista kirjastoista sitä ei löydy ja jos löytyy, se ei välttämättä ole ajan tasalla. Onnistuneen kokoelmapolitiikan laatimiseksi pitää tietää, mitä kokoelmista löytyy ja mihin sitä ollaan viemässä. Sen takia kokoelman arviointi tulisi tehdä ensin ja sitten vasta laatia kehittämispolitiikka, jos on niin, ettei sitä ole tehty aiemmin. Kokoelmien kehittämisen olennaisena osana onkin siksi arviointi (Wilén & Kortelainen 2007, 11).

Kirjallinen dokumentti kehittämispolitiikasta tai hankintaohjelmasta toimii suunnittelu- ja viestintävälineenä kirjaston sisäisessä sekä ulkoisessa viestinnässä. Se takaa kaikille kirjaston henkilökunnasta yhtäläisen mahdollisuuden saada tietää, millainen on kirjaston kehittämispolitiikka tai hankintaohjelma. Lisäksi sillä varmistetaan, ettei kokoelmaan hankita tarpeettomia teoksia. Kaikilla kirjastoilla on sellainen, joko kirjoitettuna tai muussa muodossa hankinnasta vastaavien henkilöiden tiedossa. Kehittämispolitiikka kirjoitetaan jokaisessa kirjastossa niin tarkaksi ja yksityiskohtaiseksi kuin katsotaan tarpeelliseksi. Jokaisen kirjaston kehittämispolitiikasta löytyy yhteisiä osioita, mutta niiden laajuus ja yksityiskohtaisuus vaihtelevat kirjastoittain. (Wilén & Kortelainen 2007, 89.)

Aineiston valinta kokoelmiin on kokoelmien kehittämisen päätoiminto ja ydintehtävä. Kokoelmapolitiikassa määritetään säännöt ja puitteet, joiden rajoissa valitsija työskentelee sekä soveltaa niitä parhaalla katsomallaan tavalla. Valinta ei ole yksinkertaista, se on samaan aikaan tiedettä ja taidetta. (Wilén & Kortelainen 2007, 65.) Aineistoja valittaessa päätös tehdään kolmessa kontekstissa; arkistollisessa, yhteisöllisessä ja temaattisessa (Atkinson 1984, 114, Wilén & Kortelainen 2007, 65). Edellä mainittuihin konteksteihin jokainen valittava teos sijoitetaan ja sen perusteella päätös valinnasta syntyy. Valintaa tekevän henkilön henkilökohtaiset mieltymykset vaikuttavat siihen, mitä kontekstia hän painottaa ja millaisia teoksia hän ko-

koelmiin valitsee. Henkilökohtaisilta näkemyksiltä ei voida välttyä, kun ihminen tekee ne. Vasta kokoelmasta näkyy, mitä kontekstia on painotettu valintatyötä tehtäessä.

Kokoelmien kehittämisessä käyttäjien tarpeiden ja kokoelmien päämäärien pitäisi vastata ihanne tilanteessa, jotta ne palvelisivat mahdollisimman hyvin toisiaan. Kirjastoilla pitäisi olla selvillä käyttäjien tiedontarpeet ja niiden pohjalta määrittää kokoelmien päämäärät ja tavoitteet. Kuitenkin niin, että ne vastaavat kirjaston johtosäätöjen ja kokoelmapolitiikan tavoitteita. Näihin asioihin paneutumalla voitaisiin paremmin ennakoida ja vastata asiakkaiden tarpeisiin oikein ja saada entistä tyytyväisempiä kirjaston käyttäjiä. (Wilén & Kortelainen 2007, 27.) Kehittämällä kirjastojen kokoelmia varmistetaan, että kokoelmat ovat ajan tasalla ja asiakkaat ovat kiinnostuneita kirjastosta ja sen aineistosta.

Kirjastokokoelmien kehittämisen taustalla on kokoelmatutkimus. Sen tarkoituksena on kehittää uusia näkökulmia sekä malleja, joilla parannetaan ja muutetaan kokoelmatyössä vallitsevia käytäntöjä. Tämä on eräs kokoelmatutkimuksen tärkeimmistä tehtävistä. (Wilén & Kortelainen 2007, 8.) Kun jokin aiempi tapa ei toimi tai tulee uusia tapoja, tarvitaan tietoa, miten asia ratkaistaan ja saadaan toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla. Eräs tärkeimmistä kokoelmatutkimuksen ja kokoelmien kehittämisen tehtävistä on kokoelmien arvon ja laadun arvioiminen. Arvon ja laadun arvioinnissa mietitään, miten hyvin tai huonosti kokoelma täyttää tarpeet, tavoitteet sekä vaatimukset, jotka sille on asetettu (2007, 25). Kokoelmien kehittämisellä tähdätään siihen, että voitaisiin mitata ja arvioida kokoelmien käytön vaikutusta ihmisten elämään, työhön sekä opiskeluun.

Perusnäkökulmia kokoelmatutkimuksessa ovat tiedonsosiologinen näkökulma ja käyttö- ja käyttäjänäkökulma (Wilén & Kortelainen 2007, 22). Ensimmäinen näkökulma edustaa tarjontapuolta ja tästä suunnasta katsottuna kokoelma ajatellaan itseriittoisena kokonaisuutena. Toisessa näkökulmassa käyttäjien tarvitsemat aineistot ovat tarkastelun keskiössä. Ensimmäisessä näkökulmassa painottuvat toisiinsa yhteydessä olevat julkaisut. Sen mukaan, tiedon alojen sisällä ovat eri tieteenalat yhteydessä toisiinsa. Tämän näkemyksen mukaan kaikki kokoelman julkaisut sisältyvät yhteen suureen tekstiin, joka kokoelma on. Toinen näkökulma on käyttö- ja käyttäjänäkökulma eli tarvenäkökulma. Siinä tutkitaan kokoelmien käyttöä, kysyntää

sekä asiakkaiden tarpeita. Tiedontarpeiden, kysynnän ja käytön välinen hierarkkinen suhde on tärkeä, jotta saataisiin paras mahdollinen tulos kokoelmien optimaalisen kehittämisen kannalta. (Wilén & Kortelainen 2007, 22–24.)

Jako paperisiin ja elektronisiin aineistoihin on erityisesti nostanut pinnalle arvokeskustelun kokoelmista. Kirjat ovat olleet symboleita tiedon arvolle, mutta tämä ei enää pelkästään koske kirjaa fyysisenä esineenä vaan myös elektroniset tiedon lähteet ovat nykyään yhtä arvokkaita. (Wilén & Kortelainen 2007, 43.) Se millaisena kokoelmien kehittäjät näkevät ja millaiseksi mieltävät kokoelman, vaikuttaa kokoelmien arviointiin, kehittämiseen ja ylläpitämiseen (Lee 2000, 1106, Wilén & Kortelainen 2007, 47). Fyysisistä aineistoista koostuva kokoelma on helpompi hahmottaa ja nähdä kun taas digitaalinen kokoelma on abstraktimpi.

Kirjastojen kokoelmat ovat muuttuneet ajan saatossa sisällöltään, statukseltaan ja rooliltaan (Wilén & Kortelainen 2007, 37). Muutosta voidaan tarkastella niin historiallisesta kuin kulttuurisesta sekä käsitteellisestä näkökulmasta. Myös kokoelmien hallittavuus sekä prioriteetit ovat muuttuneet. Aikoinaan kirjastonhoitaja oli kaikkivaltias, joka vartioi ja hallitsi kirjastoa sekä sen kokoelmia. Hän muisti ulkoa kaikki kirjastossa olevat teokset sekä missä ne sijaitsivat. Nykyään asia on toisin, kun kokoelmien koko on kasvanut ja teoksia on lukuisia sekä julkaisutahti on kiivas. Kaikkia teoksia ja niiden sijaintia ei pystytä painamaan mieleen.

2.2 Kokoelmien arviointi

Kokoelmien arviointi on olennainen osa kirjastokokoelmien kehittämistä ja siten myös kokoelmatyötä. Arviointia ja erilaisia mittaamisia on tehty koko kirjastojen olemassa olon ajan ja se on tapahtunut kokoelmien kautta (Wilén & Kortelainen 2007, 11). Järjestelmällistä arviointia on ollut vuodesta 1849 (Wilén & Kortelainen 2007, 102). Tuolloin kirjastonhoitaja Jewett, Smithsonian Instituutin kirjastosta vertasi valikoitujen alojen teoksista otettuja kirjallisuusviitteitä kokoelmasta löytyviin teoksiin. Hänen tavoitteenaan oli perustella budjettianomus, todistamalla ja näyttämällä kokoelmissa olevat aukot. Arvioinnilla osoitettiin myös puutteellinen rahoitus, jonka seurauksena kokoelmat heikentyivät, tämä pyrkimys alkoi Yhdysvalloissa maail-

mansotien välisenä aikana. Sen jälkeen, kun kirjastonhoitajat alkoivat hoitaa kirjastoaineiston valintaa, sai järjestelmällinen arviointi ja rationaalinen kehittäminen enemmän huomiota. 1960-luvulla listojen lisäksi aloitettiin käyttämään kvalitatiivisia mittoja, joita sovellettiin arvioitaessa kokoelmia. (Wilén & Kortelainen 2007, 102–103.) 1980-luvun puolella arviointi tarkentui ja erikoistui, mutta Wilénin ja Kortelaisen (2007, 102–03) mukaan ei välttämättä parantunut. 1990-luvulla tietotekniikka alkoi lisääntyä myös kirjastoissa ja itse kirjastotyöhön se vaikutti pikkuhiljaa (Tuomi 2011, 69–70). Arviointivelvoite näkyy vuoden 1998 kirjastolaissa (L. 4.12.1998/904) jossa kirjaston arvioinnista määrättiin, että:

Kunnan tulee arvioida järjestämäänsä kirjasto- ja tietopalvelua. Arvioinnin tarkoituksena on parantaa kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuutta ja tukea niiden kehittämistä. Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen toteutumista sekä palvelujen laatua ja taloudellisuutta.

Nykyisin Suomessa kirjastolaki (L. 29.12.2016/1492.) velvoittaa kunnat arvioimaan kirjaston toimintaa ja itse arvioinnin tarkoituksena on tukea yleisten kirjastojen toiminnan kehittämistä. Arvioinnilla seurataan tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä (L. 29.12.2016/1492.). Kokoelmien arviointia on systemaattinen tarkastelu, jossa määritetään kirjaston sisäiset ansiot. Arvioinnilla pyritään tutkimaan kokoelmaa, joko itseisarvona tai vertaamaan muiden kokoelmiin sekä vertailutapoihin. Kokoelmaa voidaan arvioida systemaattisesti myös kvantitatiivisen tai kvalitatiivisen mittaamisen avulla. Näin saatuja tuloksia verrataan kirjaston tavoitteisiin, jolloin selviää, kuinka hyvällä mallilla asiat ovat. (Johnson 2004, 310, Wilén & Kortelainen 2007, 26.)

Keskeiset kysymykset kokoelman arvioinnissa ovat: miten ja millä menetelmillä saadaan vastaukset esitettyihin kysymyksiin tai ongelma ratkaistuksi. Arvioinnissa saatujen tulosten tulkinta ja ongelman ratkaisu vievät oman aikansa. Saadut tulokset eivät aina ole sellaisia kuin on kuviteltu, vaan ne voivat yllättää, mutta usein tulos tiedetään jo ennakolta. Huolellisesti ja hyvin tehty tutkimus kertoo paljon kokoelmasta ja sen nykyisestä tilanteesta sekä sen, miten tai mitä pitäisi kehittää. Arviointimenetelmän määrää arvioinnin tarkoitus ja spesifein toimeksianto. Laadullinen ja määrällinen ovat molemmat hyviä, mutta niiden paremmuutta ei voi sanoa koska

molempia tarvitaan arvioinnissa. (Wilén & Kortelainen 2007, 116.) Se menetelmä valitaan, joka kussakin tilanteessa sopii tutkittavaan kohteeseen.

Arviointimenetelmät voidaan jakaa kahteen ryhmään riippuen siitä, mitä halutaan tarkastella. Arvioinnin kohteena voi olla kokoelman itseriittoinen kokonaisuus tai käyttäjäkeskeisyys. Arviointimenetelmät ovat joko kokoelmakeskeisiä tai käyttö- ja käyttäjäkeskeisiä ja muun muassa Wilénin & Kortelaisen (2007, 118) mukaan ne voidaan jaotella seuraavasti:

Kokoelmakeskeisiä arviointimenetelmiä ovat:

- tilastomenetelmä
- impressionistinen- tai asiantuntijamenetelmä
- listamenetelmä

Käyttö- ja käyttäjäkeskeisiin arviointimenetelmiin kuuluvat:

- viiteanalyysi
- käyttötutkimus
- käyttäjätutkimus.

Näistä jokaisella on perusominaisuus, joka ilmentää jakoperusteita. Tärkeimmät niistä ovat: menetelmän pääryhmä, menetelmän tuottaman tiedon laatu, onko se kova eli objektiivinen vai pehmeä eli subjektiivinen. Lisäksi on tiedon yleispätevyys ja luotettavuus, jotka vaikuttavat jakoperusteeseen. Toiset menetelmät ovat aineiston keräämisen osalta helppoja, mutta niiden analysointi on vaikeampaa ja joissain menetelmässä asia on päinvastoin. (Wilén & Kortelainen 2007, 119.)

Ensisijaisesti arvioinnissa painotetaan kirjaston toimintoja, prosesseja ja erilaisia kohteita kuten esimerkiksi kokoelmaa, ei yksittäisten ihmisten työtä (Wilén & Kortelainen 2007, 97). Arvioitaessa kokoelmia ja siihen kuuluvia painettuja ja digitaalisia aineistoja on tiedettävä mihin arvioinnilla pyritään (2007, 96). Siksi ennen arvioinnin aloittamista on tärkeää päättää arvioinnin käyttötarkoitus. Mitä tuloksilla on tarkoitus saavuttaa tai mitä halutaan tietää? Lisäksi ennen arvioinnin aloittamista, tulee karvoittaa arvioinnista hyötyjät tai tahot, joita varten sitä tehdään (2007, 96). Hyötyjien ja tahojen, jotka arviointia tarvitsee, tulee asettaa tavoitteet arvioinnille. Arvioinnin

tuloksia tarkastellaan eri näkökulmista riippuen siitä, millainen rooli tai suhde on kirjastoon ja kokoelmiin (2007, 96). Muun muassa henkilökunta, rahoittajat ja käyttäjät näkevät asiat eri tavalla.

Kirjastokokoelman arvioinnin keskeiset kriteerit ovat arvo ja laatu. Niistä laadun määrittäminen on olennainen osa kirjaston arviointia. Laadun mittaamista varten pitää kehittää työkaluja jokaista arviointitapausta kohden, koska laadun mittaamisella on haasteensa. Siihen vaikuttavat mahdollisuudet ja halu, kuinka laatua arvioidaan. Kokoelman laatutason tavoitteena tulisi olla: rationaalinen eli järjestelmällinen, uskottava eli vakuuttaa sen tärkeydestä sekä todennettavissa eli osoittaa sen käytäntöön sopivuus. Tärkeää on tietää ja ymmärtää mistä arvioitavan kohteen laatu koostuu. (Wilén & Kortelainen 2007, 99.)

Arvo kokoelmille määräytyy siitä, kuinka hyvin ja miten paljon kokoelman sisältämiä teoksia asiakkaat lainaavat sekä käyttävät. Se kertoo, kuinka kokoelma on onnistunut palvelemaan sen käyttäjäkuntaa. Wilénin (2007, 99) mielestä kokoelmaa ei saisi arvioida erillään hyödynnettävyyteen vaikuttavista tekijöistä. Hänen mielestään kokoelman hyvyys paljastuu vasta käyttäjännäkökulmasta katsottua. Wilén (2007, 101) kritisoi edelleen sitä, että kokoelmaa pidetään hyvänä silloin, kun se täyttää kirjaston ja kehysorganisaation asettamat päämäärät, mutta käyttäjien tarpeet ovat toisarvoisia.

Päämäärien asettaminen on yhteydessä laatuun, konkreettiset päämäärät helpottavat ja rajaavat arvioitavaa aluetta. Kaikkia ei voida miellyttää, mutta käyttäjien tarpeiden ennakointi ja kysyntään vastaaminen on tärkeää sekä olennaista kokoelman hallinnassa. Wilén (2007, 99–100) kehottaa olemaan varovainen arvioitaessa kokoelmaa pelkästään objektiivisilla tai subjektiivisilla mittareilla. Pelkästään toisella mittarilla mitatessa ei saada hänen mielestään oikeanlaista kuvaa tilanteesta vaan vain yksipuolinen, joka vääristää kuvaa kokoelmasta sekä sen tilasta.

Kirjaston kokoelmatyössä arvioidaan, hankitaan ja kehitetään aineistoa asiakkaiden tarpeita ja toiveita vastaaviksi, mutta myös mahdollisimman monipuolisiksi. Kirjastosta löytyy uutuuksia ja klassikoita sekä paikalliset erikoisuudet. Kokoelmapolitiikassa määritetään mitä ja millaista aineistoa kirjastoon halutaan koota. Siitä selviää mistä maista, minkä kielistä ja millaista aineistoa voidaan hankkia. Tämä koskee

kaikkea aineistoa, mutta ennen kaikkea kirjallisuutta, jota kirjastoissa on suurin osa. Esimerkiksi chick lit -kirjallisuuden kohdalla mietitään, voidaanko sitä hankkia ja jos, millaista.

3 KAUNO- JA VIHDEKIRJALLISUUS KIRJASTOSSA

Kirjastoissa ei ole aina ollut kauno- ja viihdekirjallisuutta. Alkujaan kirjastot syntyivät yliopistojen tarpeita vastaamaan. Ne sisälsivät tietokirjallisuutta, oppikirjoja ja kaikkea sitä aineistoa, mitä yliopistolla tarvittiin. Niiden kokoelmaan ei kuulunut kaunotai viihdekirjallisuutta lainkaan ja ajatus sen kuulumisesta ei tullut kysymykseenkään. Syynä tähän suhtautumiseen oli se, että kauno- ja viihdekirjallisuutta ei pidetty sopivana luettavana vaan sen arveltiin johdattavan sitä lukevat pois kaidalta tieltä. Kauno- ja viihdekirjallisuuden tulemistä osaksi kirjastojen kokoelmia vastustettiin kärkkäästi.

Kaunokirjallisuuden ympärillä on pitkään kohistu ja sen olemassa olosta sekä merkityksestä keskusteltu kirjastoissa (Hypén 2006b, 22–24). Eräs kaunokirjallisuuden puolestapuhuja oli A. A. Granfelt (Granfelt 1905, 34–35, Tuomi 2011, 84). Hän kirjoittaa teoksessaan: *Opas kansankirjaston hoidossa*, että kaunokirjallisuus on ja myös tulevaisuudessa tulee olemaan osa kansankirjastojen kokoelmia (Granfelt 1905, 34–35, Tuomi 2011, 84). Granfelt kuitenkin vaati, että kaunokirjallisuuden on oltava ”moraalisesti ja taiteellisesti korkeatasoista ja sivistävää” (Eskola 2004, 114, Tuomi 2011, 84). Kaunokirjallisuuden hyväksyntää ja kirjastoihin tuontiin myötävaikuttivat myös Tukholman Kuninkaallisessa kirjastossa työskennellyt Valfrid Palmgren. Hän välitti Suomeen Kirjastot ja kansanvalistus nimisen kirjastotoiminnan mallin, joka oli peräisin Amerikasta. Siinä suhtauduttiin vapaamielisesti kirjallisuuteen ja sen hankintaan. Myös kaunokirjallisuutta kehoitettiin hankittavan ja levitettävän vapaasti ilman rajoituksia. (Palmgren 1910, 25, Tuomi 2011, 84.) Heidän lisäksi Niilo Liakka (Liakka 1916, 61, Tuomi 2011, 84–85) puolusti omalta osaltaan kaunokirjallisuutta ja olemassa oloa kansan keskuudessa. Hän kehotti lukemaan kaunokirjallisuutta, jotta ihmiset sivistyisivät (Liakka 1916, 61, Tuomi 2011, 84–85). Etenkin nuorten hän toivoi lukevan kaunokirjallisuutta ja sen avulla rikastuttavan elämänsä. Valtion kirjastotoimiston päällikkönä toiminut Helle Kannila edesauttoi kaunokirjallisuuden suosion nousussa sekä sen levittämisessä kirjastoihin ympäri maata (Tuomi 2011, 85). Hän kirjoitti erilaisia kirjalueteloita, joista muun muassa kirjastot valitsivat kirjansa.

Kauno- ja viihdekirjallisuutta vastustaneet eivät pitäneet niitä hyvänä luettavana, varsinkaan runsaasti luettuna. Pelkona oli, että kansa turmeltuisi kaunokirjallisuuden lukemisesta. Kauno- ja viihdekirjallisuutta ei pidetty arvossa ja kirjastojen kokoelmiin niitä otettiin niukasti. Tietokirjallisuutta pidettiin parempana valintana ja niitä hankittiinkin mieluummin kirjastojen kokoelmiin. Kansa kuitenkin luki mieluummin kaunokirjallisuutta kuin esimerkiksi vain tietokirjallisuutta. Pikkuhiljaa arvostus kaunokirjallisuutta kohtaan nousi ja sen hankinta kasvoi. Kaunokirjallisuuden rooliksi tuli sivistää ja kasvattaa lukijoita, jotka niitä lukivat. Kirjastoissa niiden kriteerinä on usein ollut taiteellinen laatu. (Hypén 2006b, 18–22.) Hypén (2006b, 27) kirjoittaa, että aiemmin vallinneet tiukat normit ja ohjeistukset ovat sittemmin löyhentyneet ja kaikesta kirjallisuudesta on tullut kirjastoissa tärkeää ja merkityksellistä. Hänen mielestään kirjastojen tulisi kyetä ottamaan huomioon toiminnassaan kaikki ne puolet, joita kirjallisuudelle suodaan. Vastarinnasta huolimatta kaunokirjallisuudesta tuli yleisten kirjastojen keskeinen aineistolaji (Tuomi 2011, 11). Kaunokirjallisuuden asema kirjastoissa on edelleen huomattava sekä vankka. Toiset pitävät kaunokirjallisuutta tärkeänä ja arvokkaana, mutta toisille sillä ei ole mitään merkitystä (Hypén 2006b, 22–24).

Kaunokirjallisuuden arvon noususta ja asenteiden muutoksesta viestii myös Suomen Kirjastoseuran vuonna 2004 perustama kaunokirjallisuuteen erikoistuneen työryhmä, joka tunnetaan fiktioryhmä-nimellä (Hypén 2006b, 22–24, Tuomi 2011, 12). Sen tavoitteena ja tehtävänä on kaunokirjallisuuden sekä muun fiktiivisen aineiston aseman vahvistaminen (Hypén 2006b, 22–24). Fiktioryhmän tarkoituksena on ylläpitää sekä kehittää sitä ammattitaitoa, jota kaunokirjallisuus vaatii (Tuomi 2011, 12). Kaunokirjallisuuteen liittyvää osaamista vahvistetaan ja ylläpidetään järjestämällä erilaisia koulutuksia ja tapaamisia kaunokirjallisuuden aseman säilyttämiseksi (2011, 12). Niiden lisäksi fiktioryhmä on mukana kehittämässä ja suunnittelemassa työvälineitä, joita kaunokirjallisuuden parissa työskentelevä tarvitsee.

Kaunokirjallisuus on ehdottomasti nykyään yleisten kirjastojen laajin ja suosituin aineistolaji. Sen hankinta on vähentynyt osin digitalisaation aiheuttaman inflaation vaikutuksesta, mutta myös resurssien pienennyttyä (Tuomi 2011, 77). Digitalisaatio on tuonut uusia ja erilaisia tapoja viihdyttää ja kuluttaa vapaa-aikaa. Harvemmin on aikaa lukea kirjoja, kun on tarjolla muun muassa tietokonepelejä ja elokuvia, jotka

tarjoavat tekemistä. Tämä ei kuitenkaan ole vaikuttanut lainauslukuihin, päinvastoin lainausluvut ovat olleet hienoisessa kasvussa. Kaunokirjallisuuden hankinnan vähenemisestä huolestuttiin ja ryhdyttiin vastatoimiin. Vuonna 2007 aloitti Suomen kulttuurirahasto Kirjatalkoot-hankkeen (2011, 77). Hankkeessa koottiin, rahaa 3,5 miljoonaa euroa ja Svenska litteratursällskapet i Finland-rahastosta saatiin, 0,2 miljoonaa euroa (2011, 77). Kerätyillä rahoilla autettiin kirjastoja nostattamaan kaunokirjallisuuden hankintoja. Tämän panostuksen myötä kaunokirjallisuuden hankintaluvut kasvoivat kirjastoissa.

Kansan sivistäminen on ollut ja on edelleen kirjaston perustehtävä. Kuitenkin nykypäivänä hankitaan kirjastoihin monipuolisesti ja erilaista kirjallisuutta. Vanha näkemys kansan sivistäjänä on haalistunut. Eivät kirjastot silti aio hankkia edelleenkään mitä tahansa kirjallisuutta, vaan ne panostavat aineistovalintaan. Asiakastoiveita kuunnellaan kyllä tarkasti ja yhä enemmän niitä myös toteutetaan, mutta viime kädessä kirjasto päättää mitä hankkii ja mikä on kokoelmapolitiikan mukaista aineistoa. Kirjaston kaunokirjallisuuskokoelman pitää pystyä palvelemaan erialaisia asiakasryhmiä sekä heidän monenlaisia tarpeita (Hypén 2006b, 101). Kirjastojen kokoelmien tulee täyttää mahdollisimman monen asiakkaan tarpeet. Kuten S. R. Ranganathan luomissaan kirjastotieteen ohjeisiin on kirjannut: ”jokaiselle lukijalle kirja ja jokaiselle kirjalle lukija” (Tuomi 2011, 91).

3.1 Sisällönkuvailu, luokitus ja asiasanoitus

Tekijä, genre, kieli sekä aika milloin teos on kirjoitettu määrittävät sen missä kirja sijaitsee kirjastossa (Tuomi 2011, 95). Kauno- ja viihdekirjallisuuden kokoelmat kirjastoissa ovat kasvaneet niin suuriksi, ettei asiakas aina välttämättä löydä sieltä itseään kiinnostavaa luettavaa. Varsinkaan, jos etsii jotain tiettyä kirjaa, mutta ei tiedä mistä etsiä tai etsii lukemista tietystä aiheesta. Kirjojen löydettävyyttä pyritäänkin helpottamaan erilaisin keinoin kuten sisällönkuvailun, luetteloinnin ja indeksoinnin avulla. Indeksoinnilla ja luokittamalla kuvaillaan sisältöä kirjaston luetteloihin (Tuomi 2011, 122–123). Löydettävyyden lisäksi kirjallisuuden sisällönkuvailu ja luokittelu ovat mahdollistaneet kirjallisuuden esittelyn sekä esille nostamisen. Ilman niitä kirjallisuuskokoelmia ei voida hyödyntää tai esitellä. Myös vanhempaa ja vähemmän

tunnettua aineistoa saadaan niiden avulla esille. Sisällönkuvailu, luokittelu ja indeksointi ovat siis kaunokirjallisuuskokoelmien hallintakeinoja ja kaunokirjallisuuden parissa tehtävän työn edellytykset. Kaunokirjallisuutta pystytään esittelemään asiakkaille sitä monipuolisemmin mitä kattavammin sisällöt kaunokirjallisuuskokoelmista on avattu. (Hypén 2006b, 47.) Myös tiivistelmien kirjoittamisella voidaan kuvailla sisältöä ja sen avulla helpottaa teosten löytymistä (Tuomi 2011, 122–123). Kuitenkin niiden tekeminen on työlästä, aikaa vievää ja resursseja sitovaa, siksi niitä ei juurikaan tehdä.

1990-luvulta alkaen on asiasanoituksella ilmaistu kaunokirjallisuuden sisältöä kuvailutermein (Hypén 2006b, 49). Niiden avulla asiakkaat ja henkilökunta löytävät tällöin aineistoa sekä hallitsevat kokoelmia. Asiasanoitus ja hyllyryhmittely helpottavat asiakkaiden toimintaa, itsenäistä asiointia kirjastossa sekä henkilökunnan neuvontatyötä (2006b, 49). Erityisesti genrekirjallisuudessa on mahdollista asiasanottaa teoksia kymmenen sanan verran muun muassa genre, temaattiset elementit, paikka ja ajankuvailu (Hypén 2006b, 50). Verkko-Kaunokki ja sen ruotsinkielinen versio Bella ovat asiasanastoja, jotka auttavat fiktiivisen aineiston sisällönkuvailussa (Verkko-Kaunokki, [viitattu 2.9.2017]). Ne perustuvat BTJ Finlandin painettuun julkaisuun ”Kaunokki: fiktiivisen aineiston asiasanasto” (Verkko-Kaunokki, [viitattu 2.9.2017]).

Kirjastoluokituksen avulla hallitaan, jaotellaan ja ryhmitellään kokoelma kirjastoon. Samaan luokkaan, rinnakkaiseen tai sitten hierarkkiseen luokkaan kuuluvilla teoksilla on jokin yhdistävä tekijä, minkä takia ne ovat sijoitettu tai sijoittuneet luokkaansa. Esimerkiksi kaunokirjallisuudella on luokka 84. Sen alaluokissa ovat eri kielet teokset ja jokaisella kielellä on oma luokkansa. Tämä luokitus perustuu Melvil Deweyn laatimaan kymmenluokitukseen, jota on sovellettu Suomen yleisten kirjastojen käyttöön sopivaksi luokituksiksi. Sen luokituksen mukaan jaetaan teokset ajan, kielen sekä kirjallisuuden lajin mukaan. Tämä luokitus ei kuitenkaan auta kaunokirjallisuutta. Sen takia on kehitetty useita erilaisia luokituksia, joilla on pyritty jaottelemaan kaunokirjallisuutta tarkemmin. (Tuomi 2011, 125–126.) Esimerkiksi on hyödynnetty tietokirjallisuuden luokitusta, genren mukaista luokittelua sekä asiakkaiden kysymyksistä on muodostettu luokitusjärjestelmiä (Iivonen 1985, 23, 48–50,

65; Tuomi 2011, 126–128). Näiden lisäksi kaunokirjallisuuden luokittelun ongelmallisuuden ratkomiseksi on Suomessa kehitelty omaa genre -luokitusjärjestelmää fiktiivisiä aineistoja varten. Siitä syystä Yleisen kymmenluokituksen luokituskaavaan lisättiin vuonna 2008 fiktiivisen aineiston lisäluokat. Lisäluokat ovat: erä, fantasia, historia, huumori, jännitys, kauhu, novelli, romantiikka, scifi, sota, urheilu ja uskonto. Näillä lisäluokilla täydennetään luokitusjärjestelmää kaunokirjallisuuden osalta, mutta myös helpotetaan genreluokitusta.

3.2 Genret ja genreluokitus

Genre -sana tarkoittaa sukua, syntyperää tai lajia (Tieteen termipankki, [viitattu 3.9.2017]). Kirjallisuudessa samaan genreen luokiteltavia kirjoja yhdistää jokin piirre sisällössä tai muodossa. Kirjallisuudentutkimuksen yhteydessä puhutaan tekstilajien perheyhtäläisyyksistä (Huhtala 2006, 67). Kirjallisuudenlajit eli genret eivät ole pelkästään luokkia vaan myös tyyppejä sekä malleja, joita teokset muistuttavat. Niillä ei ole ajatonta olemusta eikä yhtä ainoaa hallitsevaa piirrettä. (Huhtala 2006, 67.) Muuten yksittäiset teokset voivat olla hyvin erilaisia, mutta niillä on se jokin yhdistävä tekijä.

Kaunokirjallisuus jaetaan genreluokituksen avulla edustamiinsa genreihin. Ne taas jaetaan kirjastossa usein niin, että muutamaan hyllyluokkaan järjestetään suosituimmat genret esimerkiksi dekkarit ja fantasia. (Tuomi 2011, 129.) Kaikki ne, jotka eivät kuulu mihinkään niistä, ovat yhdessä ja samassa hyllyluokassa. Hyllyluokka toimii asiakkaille eräänlaisena maamerkinä, esimerkiksi jännityskirjallisuudesta kiinnostuneiden on helpompi löytää mieleisensä, kun ne ovat yhdessä ja samassa paikassa. Monet kirjastot ryhmittelevät kaunokirjallisuuden lajit tai ainakin osan niistä erillisiin hyllyihin (Hypén 2006b, 54). Kirjastojen rekistereihin ei ole kuitenkaan ollut mahdollista hyllyryhmiä merkitä (Hypén 2006b, 54). Nykyään joissain kirjastoissa rekisteriin voidaan sijaintipaikan kohdalle merkitä myös hyllypaikka esimerkiksi jännitys, mutta tämä ei koske kaikkia kirjastoja. Löydettävyyden ja hyllyryhmittelyn onnistumisen kannalta olisi tärkeää, että hyllyryhmät merkittäisiin tietueisiin (Hypén 2006b, 54). Joissain kirjastoissa kirjoihin merkitään kirjaintunnuksilla niiden edustama genre (Tuomi 2011, 129).

Tässä opinnäytetyössä tarkastelun kohteena oleva chick lit -kirjallisuus on oma kirjallisuudenlajinsa – genrensä. Se kuuluu viihdekirjallisuuteen, joka nähdään kaunokirjallisuuden lajina. Chick lit -kirjallisuuden teosten löytymistä kirjastojen kokoelmista helpottavat hyllyluokitus, asiasanoitus ja sisällönkuvailu.

4 Chick Lit

Naisten viihdekirjallisuuteen nousi 1990-luvulla uusi romanssin alalaji. Tuo laji nimettiin sinkkukirjallisuudeksi, joka nykyään tunnetaan nimellä chick lit. (Almgren 2006, 152.) Chick tarkoittaa suomeksi käännettynä tipua, pimua tai mimmiä (Hosiaislouma 2016, 127). Lit puolestaan on lyhenne literature sanasta ja tarkoittaa kirjallisuutta (Hosiaislouma 2016, 127). Chick lit tarkoittaa siis suomeksi tipu-kirjallisuus, pimukirjallisuus tai mimmikirjallisuus. Kuitenkin englanninkieliset termit chick ja lit ovat vakiinnuttaneet asemansa tämän kirjallisuuden lajin nimittämisessä, myös Suomessa. Tässä opinnäytetyössä käytetään jatkossa tästä kirjallisuudesta nimitystä chick lit.

Nevalaisen (2015, 11–12) mukaan chick lit on postfeminististä kirjallisuutta, joka kertoo vahvoista ja päättäväsistä naisista, jotka päättävät omasta elämästään. Naiset eivät enää suostu uhriutumaan ja olemaan miesten omaisuutta, vaan tekevät omalla elämällään mitä haluavat. Chick lit on uudenlaista kirjallisuutta uudenaikaisille naisille, jotka välittävät itsestään (Ferriss & Young 2006a, Nevalainen 2015, 11–12). Postfeminismin kantavia teemoja ovat Nevalaisen (2015, 17) mukaan (nais)toimijuus, seksuaalisuus, ruumiillisuus, kuluttajuus sekä ironia.

Chick lit -kirjallisuudessa nuoret sinkkunaiset ovat päähenkilöinä, jotka seikkailevat ja etsivät omaa identiteettiään (Hosiaislouma 2016, 127). Näissä teoksissa tapahtumapaikkoina ovat maailman suuret metropolit, joissa kirjojen päähenkilöinä ovat naiset elävät. He työskentelevät muodin, viihteen tai viestinnän parissa. Varsinkin angloamerikkalaisista maista tulevat chick lit -romaanit sisältävät näitä piirteitä.

Kaikki chick lit -kirjallisuudeksi mielletävät teokset eivät kuitenkaan ole samanlaisia, vaan ne poikkeavat paljonkin toisistaan. Chick liteistä ei löydy samoja kaavamaisia kuvioita. Ne eivät ole ennalta arvattavia, kuten genrekirjallisuus yleensä (Nevalainen 2015, 73). Nevalainen (2015, 73) kirjoittaa väitöskirjassaan, ettei hän miellä chick litiä genrekirjallisuudeksi, vaan nimittää sitä ilmiöksi. Hän perustelee näkemystään sillä, että chick lit on luonteeltaan postmoderni ja feministinen ilmiö luonteeltaan ja ei siksi kestä genrenäkökulmasta tarkastelua.

Vaikka maailman eri maissa kirjoitetut chick litit eroavat toisistaan paljonkin, löytyy niistä jotain samaakin. Yhteistä kaikille maailman chick lit -kirjoille on niiden samantyyppiset piirteet sekä tyyli, teema- ja juoniasetelmat (Nevalainen 2015, 73, 75). Yksi keskeinen ja yhteinen piirre niille on naisnäkökulma, josta tarinaa kerrotaan ja kuvataan. Lisäksi ne on kirjoitettu tietyllä tavalla ja muodossa, josta chick litin tunnistaa. Niissä käytetään myös arkipuhetta ja kielenkäyttö on tietynlaista, josta löytyy yhtäläisyyksiä (Nevalainen 2015, 80).

Chick lit on ympäri maailmaa levinnyt ilmiö, joka on saanut monia variaatioita, esimerkiksi unkarissa kirjoitetaan hungarian litiä, indonesiassa sasta wangia ja kiinassa chica litiä (Ferriss & Young 2006a, 5-7). Chick litin tarkka määrittely ei ole enää mahdollista, koska se on levinnyt laajalle alueelle, sen rajojen tunnistaminen on mahdotonta ja teemoja löytyy useita. Chick litin alkutaipaleella se liittyi sinkkuteen ja siihen liittyviin ilmiöihin (Ukkonen 1999, Nevalainen 2015, 82). Nykyään kirjoitetaan esimerkiksi mommy litiä, joka käsittelee äitiyttä, muun muassa Sandi Kahn Shelton on kirjoittanut; *You might as well laugh: because crying will only smear your mascara* nimisen teoksen, jonka teemana on äitiys. Uudempiin chick lit teemoihin kuuluvat myös; ethnic lit ja sistah lit, niistä on esimerkiksi kirjoittanut Terry M. Millan, teoksen nimeltään: *Waiting to Exhale*. Myöhemmin chick litistä levinneitä haaroja ja lajeja on mahdotonta niputtaa yhteen yhdeksi kokonaisuudeksi. Chick lit -kirjallisuuden eri lajeja on koottuna alla olevaan taulukkoon (Taulukko 1).

Taulukko 1. Chick lit -kirjallisuuden eri lajeja (Ferriss & Young 2006a, 5–7, 127; Davis-Kahn 2008, 20; Nevalainen 2015, 82–83).

Chick lit laji	Selitys
mommy lit	äitikirjallisuutta
work lit tai assistant lit	kuvataan työelämää
lady lit	suunnattu vanhemmille naisille
church lit	uskonnollisia aiheita käsittelee
widow lit	leskikirjallisuutta
bride lit tai wedding fic	keskittynyt häääikeisiin
chick lit junior tai teen lit	nuorille suunnattu
ethnic lit ja sistah lit	etnistä chick litiä
Chica lit	kiinalaista chick litiä
Hungarian lit	unkarilaista chick litiä
sastra wangi	indonesialaista chick litiä

4.1 Chick lit -kirjallisuuden historiaa

Vuonna 1988, Yhdysvalloissa käytettiin ensimmäisen kerran termiä ”chikkeri” kuvaamaan kirjallisuutta, joka käsitteli nuoria sinkkutyttöjä (Hosiaisuus 2016, 127). Kuitenkaan ihan vielä ”chikkeri” käsitteestä ei muodostunut kirjallisuudenlajia. Vuonna 1995, Cris Mazzan ja Jeffrey DeShellen julkaisivat toimittamansa antologian, jolle antoivat nimen: ”Chick lit: Postfeminist Fiction” (2016, 127). Tuo antologia lanseerasi chick lit -käsitteen ja myöhemmin siitä muodostui uusi kirjallisuudenlaji. Mazzan (2006, 17) kertoo heidän miettineen antologiassa sitä, kuinka erilaisia ovat kirjallinen muoto ja kieli naisten ja miesten kirjoittamissa teksteissä. He olivat myös huomanneet että naiset kirjoittivat fiktiivisiä tarinoita, jotka olivat kepeitä, ovelia, rehellisiä, suorasukaisia ja älykkäitä.

Ensimmäisenä chick lit -kirjallisuuden edustajana pidetään brittiläistä Helen Fieldingiä ja hänen teostaan Bridget Jones -elämäni sinkkuna (Bridget Jones's Diary). Se julkaistiin vuonna 1995. Vielä tuolloin ei tiedetty, että kyseessä on uuden chick lit -nimisen kirjallisuudenlajin edustaja. (Nevalainen 2015, 93.) Myöhemmin teos sai ensimmäisen chick lit -romaanin tittelin. Bridget Jones -sarjan teokset ovat saaneet

vaikutteita Jane Austenin romaanista *Ylpeys ja ennakkoluulo*. Niissä molemmissa esiintyy samat henkilöt ja juoni on pitkälti samanlainen. *Bridget Jones* -romaanit ovat nykyaikaisempia ja henkilöiden elämäntavat sen mukaisia. Jane Austenia pidetäänkin chick litin äitinä (Pynssi 2013, 18; Nevalainen 2015, 86).

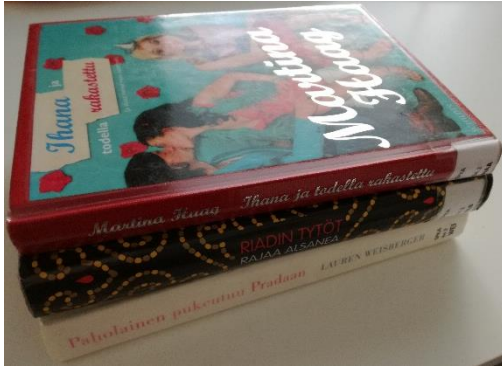
4.2 Ulkomaalainen chick lit -kirjallisuus

Chick lit -kirjallisuus on kotoisin Pohjois-Amerikasta ja Iso-Britanniasta (Ferriss & Young 2006d, 6; Harzewski 2006, 37). Chick lit mielletäänkin angloamerikkalaiseksi kirjallisuudenlajiksi ja sitä on sen vuoksi arvosteltu, ettei se sovi muualle maailmaan (Nevalainen 2015, 92). Postfeminismin leiman vuoksi sitä pidetään länsimaalaisena, keskiluokkaisena sekä ei kehittyvien maiden ihmisiä kiinnostavana. Syytöksistä huolimatta kansainvälisiä versioita chick litistä on kehittynyt eri puolilla maailmaa. Esimerkiksi indonesialainen ”sasta wangi” ja unkarilainen chick lit ”zsuzsa raczin” (Ferriss & Young 2006d, 6).

Chick lit on ympäri maailmaa levinnyt kirjallisuudenlaji, sitä kirjoitetaan ja julkaistaan muun muassa Intiassa, Indonesiassa, Kiinassa ja Filippiineillä. Myös Latalaisen Amerikan, Aasian ja Itä-Euroopan maissa kirjoitetaan chick litiä. Niissä päähenkilö pyrkii saavuttamaan länsimaalaista vapaata elämäntyyliä ja hän taistelee vastaan oman kulttuurin perinteisiä naisen velvollisuuksia ja odotuksia. (Chen 2012, 215, Nevalainen 2015, 93.) Yhtäläisyyksiä eri maissa kirjoitettujen chick litien välillä on riittävästi, jotta ne tunnistaa chick lit -kirjallisuudeksi. Monissa maissa tavat ja lainsäädäntö saattavat rajoittaa kuitenkin kirjoittamista sekä sitä, saako seksuaalisuutta kuvata ja kuinka paljon. Chick litin lisääntyminen kehittyvissä maissa selittyy maiden vaurastumisella ja naisten vapautumisella tehdä mitä itse haluavat (Nevalainen 2015, 93).

Italiassa, Kiinassa ja Indonesiassa kirjoitettiin 2000-luvun alussa maiden ensimmäiset chick lit -kirjat (Nevalainen 2015, 94). Ensimmäisen kiinalaisen chick lit -teoksen: *Shanghai Baby* kirjoitti kirjailija Wei Hui, romaani julkaistiin 2001 (2015, 94). Kiinalaisessa chick litissä tavoitellaan länsimaista kuluttamista ja hyvinvointia, mutta samalla kiinalaiset naiset ovat perinteisten arvojen vankeja, jossa mies on auktoriteetti.

Myös Saudi-Arabiassa kirjoitetaan chick litiä, esimerkiksi Rajaa Alsanea on kirjoittanut romaanin; Riadin tytöt, jossa kuvataan saudiarabialaisten naisten elämää. Siellä on omaksuttu länsimaiset elämäntavat ja -asenteet. (2015, 93–94.) Kuvassa 1 (Kuva 1) on ulkomaalaisten chick lit -kirjailijoiden teoksia muun muassa Rajaa Alsanean: Riadin tytöt.

Kuva 1. Ulkomaalaisia chick lit -kirjoja (Lahtinen 2017a).

Ensimmäinen filippiiniläinen chick lit -romaanin julkaistiin vuonna 2002 Cosmopolitan-lehden yhteydessä (Santiago 2009, 58, Nevalainen 2015, 94). Filippiineillä chick lit -romaanien on julkaistu runsaasti, vaikka suurin osa väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella (Nevalainen 2015, 94). Venäjällä puolestaan kirjoitetaan glamour-kirjallisuutta, joka on chick litin kaltaista kirjallisuutta. Oksana Robskin on tunnetuin venäläinen glamour-kirjailija (Ratilainen 2014, 322–323, Nevalainen 2015, 95).

Mustan chick litin tai sista litin suosio on noussut Etelä-Afrikassa (Naurusky-Laden 2010, 64–65, Nevalainen 2015, 95.) Se on hyvin tuotteistettua ja niissä markkinoidaan keskiluokkaista elämäntyyliä ja makua. Sista lit liittyy vahvasti Etelä-Afrikan yhteiskunnallisiin ja sosiaalisiin muutoksiin.

4.3 Suomalainen chick lit -kirjallisuus

Aivan aluksi suomalainen ja Suomessa kirjoitettu chick lit oli vähäistä ja siihen suhtauduttiin negatiivisesti etenkin kustantajien taholta (Nevalainen 2015, 95). Aiheen ympärillä käytiin keskustelua muun muassa siitä, kuinka chick lit soveltuu tai sijoittuu Suomeen ja voiko Suomessa kirjoittaa chick litiä, kun ei ole suuria kaupunkeja.

Tämä ei kuitenkaan estänyt Bridget Jonesin tuloa Suomeen, ja se teki chick litin tunnetuksi sekä auttoi käänöskirjallisuuden suosion takaamiseen.

Ensimmäisinä suomalaisina chick lit -kirjailijoina voidaan pitää Katja Kalliota ja Niina Hakalehtoa, vaikka jälkimmäinen ei edusta tyypillistä chick litiä (Melkas 2013, 273, Nevalainen 2015, 95). Ensimmäinen suomalainen chick lit -romaani Sinkkuleikki julkaistiin 1999, jonka kirjoitti Virve Sammalkorpi (Nevalainen 2015, 95–96). Se sai seuraan vuonna 2002, kun ilmestyi Katja Kallion Kuutamolla-romaani.

Vasta 2010-luvun taitteessa kotimainen chick lit -kirjallisuus on alkanut lisääntyä (Nevalainen 2015, 96). WSOY alkoi ensimmäisenä kustantamaan suomalaista chick lit -kirjallisuutta ja vuonna 2009 julkaistiin Kira Poutasen romaani Rakkautta au lait. Se on saanut myöhemmin kolme jatko-osaa: Rakkautta al dente, Rakkautta on the rocks ja Rakkautta borealis. Hieman myöhemmin myös muut suomalaiset kustantajat ovat alkaneet julkaista chick litiksi luokiteltavaa kirjallisuutta. Esimerkiksi Otava on kustantanut Tuija Lehtosen tuotantoa, joka Nevalaisen (2015, 96) mukaan on muuttunut chick litin kaltaiseksi. Myös Pia Heikkilän sota-aiheiset romaanit: Operaatio lipstick (2013) ja Koodinimi Kajaali (2014) sekä Riikka Pulkkinen Lempivaaran levoton ja painava sydän (2014) ovat Otavan kustantamia. Tammi puolestaan julkaisee Sari Luhtasen ja Veera Vaahteran kirjoittamia chick lit -romaneja. Kuvassa 2 (Kuva 2) on muutama esimerkki suomalaisista chick lit -kirjoista.

Kuva 2. Suomalaisia chick lit -kirjoja (Lahtinen 2017).

Uusimmat suomalaiset chick lit -kirjailijat ovat Laura Paloheimo, Maria Rocher ja Veera Vaahtera. Heidän romaaninsa ovat hyvin lähellä angloamerikkalaista chick lit

-tyyliä ja niissä on kuluttajuus sekä muoti vahvasti läsnä. Myös Niina With on uusimpia suomalaisia chick lit -kirjailijoita Stella-sarjallaan. (Nevalainen 2015, 96.)

5 AIEMPI TUTKIMUS

Suomessa on tehty väitöskirja, pro gradu -tutkielmia sekä artikkeleita, joissa chick lit on ollut tavalla tai toisella tarkastelun kohteena, näkökulma ja lähestymistavat ovat vaihdelleet. Useissa tutkimuksissa chick lit -kirjallisuutta on tutkittu postfeministisestä näkökulmasta, postfeministisenä ilmiönä ja kirjallisuutena. Joissain tutkimuksissa on tarkasteltu yksittäistä teosta tai pelkästään suomalaista chick lit -kirjallisuutta. Muualla maailmassa on chick lit -kirjallisuutta tutkittu pidempään ja etenkin englanninkielisellä alueella. Yleisesti Suomessa chick lit -kirjallisuutta on tutkittu melko vähän ja etenkin ilman postfeminististä näkökulmaa. Myös chick lit -kirjallisuus osana Suomen kirjastojen kokoelmia on jäänyt vähälle huomiolle tehdyissä tutkimuksissa.

Terhi Nevalaisen (2015) kirjoittama väitöskirja: *Pinkit piikkikorot: Chick lit -kirjallisuuden postfeministiset sisällöt ja lukijat niiden merkityksellistäjinä* tutkii chick lit -kirjallisuuden olemusta ja merkitystä lukijoiden näkökulmasta. Väitöskirja on etnografinen kirjallisuudentutkimus, jossa tarkastellaan postfeminististä kulttuuri-ilmiötä chick lit -lukupiiriin osallistuneiden henkilöiden kautta. Tutkimuksessa selvitettiin lukijoiden näkemyksiä chick lit -kirjallisuuden postfeminististen piirteiden ja keinojen merkityksistä sekä miten he näkevät ja kokevat ne. Nevalainen toteutti tutkimuksen järjestämällä Joensuun kaupunginkirjastossa chick lit -teemaisen lukupiirin, jonka tapaa-miskertoja hän äänitti, mutta myös teemahaastatteli heitä. (Nevalainen 2015, 4–5.)

Tutkimuksessa selvisi, että useimmat Nevalaisen (2015, 177) määrittämät postfeministiset teemat nousivat lukupiiriläisten keskusteluissa esille, kun he puhuivat luetuista kirjoista. Nämä teemat olivat: naistoimijuus, seksuaalisuus, ruumiillisuus ja kuluttajuus (2015, 177). Yleisesti lukupiiriin osallistuneet henkilöt tunnistivat, hyväksyivät ja pitivät itsestään selvyysinä osaa postfeministisistä piirteistä, mutta joukossa oli myös niitä, joita he eivät allekirjoittaneet (2015, 4–5). Voimaannuttavan kasvutarinan kaipuu nousi esille lukupiirin keskusteluissa. Lukupiiriläiset toivat esille halunsa lukea tarinoita naisista, jotka yksilöllisin keinoin ja ystävien avustuksella kasvavat yksilöinä sekä saavuttavat asettamansa päämäärät (2015, 177). Päämää-

ränä voi olla itsensä hyväksyminen ja pärjääminen omillaan (2015, 177–178). Kasvutarinasta tulee hyvä olo, jota lukupiiriin osallistuneet ihmiset haluavat tuntea luetuun kirjan (2015, 180–181).

Saija Pynssin (2013) pro gradu -tutkimus: Die ganz andere Türkin: identiteetti ja chick lit 2000-luvun saksanturkkilaisessa naiskirjallisuudessa, esimerkkeinä Iris Alanyalin Die Blaue Reise ja Hatice Akyünün Einmal Hans mit scharfer Soße tutkii 2000-luvun saksanturkkilaisen naiskirjallisuuden kahta edustajaa. Hän tarkastelee romaanien muotoa ja päähenkilöiden identiteetin rakentumista toisiin ihmisiin, sukulaisiin ja ympäröivään yhteisöön. Pynssi (2013) etsii tietoa siitä, millaista saksanturkkilainen kirjallisuus on naisten kirjoittamana ja kuinka kerronnallisia keinoja hyödynnetään tutkittavissa romaaneissa. Chick lit ja perhekertomukset ovat ne, joita hän korostaa eniten. Lajiteoreettista lukutapaa tutkimusmenetelmänä käyttäen Pynssi (2013) tutkii, onko saksanturkkilainen naiskirjallisuus fiktiota vai todellisuutta sekä millaisena saksanturkkilainen chick lit esiintyy. Hänen tutkimuksessaan käy ilmi, että saksanturkkilainen naiskirjallisuus ei enää sisällä pelkästään työelämän kuvauksista, vaan myös omasta identiteetistä sekä integroitumisesta saksalaiseen yhteiskuntaan. Teoksissa näkyy kirjoittajien oma elämä ja perhe, kuinka he elävät ja selviytyvät. Tutkimuksessa selviää myös, kuinka tärkeää on käsitellä sitä, miten kokee identiteetin ja rakentaa sen valtakulttuurin puristuksessa. Saksanturkkilainen naiskirjallisuus ei ole tarkoitettu pelkästään saksanturkkilaisille vaan kaikille saksalaisille. Turkkilaisuuden stereotyyppiä saavat saksanturkkilaisessa naiskirjallisuudessa kyytiä, kun näytetään, kuinka integroituminen valtakulttuuriin on mahdollista. Teosten naispäähenkilöt osoittavat, että he eivät alistu vaan muokkaavat molemmat kulttuurit itselle sopiviksi (Pynssi 2013).

Anna Watt (2012) selvittää pro gradu -tutkielmassaan: Femininities in Marian Keyes's *This Charming Man: A Discourse Analytical Approach* femininiteettejä kirjailija Marian Keyesin romaanista: *This charming man*, joka kuuluu chick lit -kirjallisuuteen. Tutkimuksessaan Watt (2012) tutkii *This charming man* romaanin nais- ja mieshenkilöiden suorittamia femininiteettejä ja heijastavatko ne patriarkaalista ajattelua vai feministisen arvomaailman femininiteettejä. Selvisi, että romaani edustaa feminististä arvomaailmaa ja sen diskursseista löytyi jälkifeministisen maailman näkemys.

Näiden tutkimusten lisäksi on tehty muita pro gradu -tutkimuksia Suomen eri yliopistoissa. Niissä tutkimuksissa chick litillä on ollut jokin rooli. Ne on alla olevassa taulukossa (Taulukko 2).

Taulukko 2. Aiempia pro gradu -tutkimuksia.
(Finna.fi, [viitattu 19.10.2017].)

Tekijä	Vuosi	Nimeke	Yliopisto
Eeva Hietanen	2008	Everyone worth knowing: on translating culture-bound brand-related chick lit; From empire dress to dieting distress.	Helsingin yliopisto
Sonja Chauha	2008	The (dis)connections of the novel of manners, traditional romance fiction and chick lit	Helsingin yliopisto
Riina Sipiläinen	2010	Kvinnobeskrivningen i chick lit: en studie av översättningsnormerna i Kajsa Ingemarssons roman På det fjärde ska det ske	Helsingin yliopisto
Anna Häggblom	2005	A Feminine Chick of a Masculine Ladette : gender performance in a Chick Lit protagonist's self-narrative	Vaasan yliopisto
Jonna Tolonen	2013	"Minä tunnen arvoni ja osaan käyttää sitä": Lara - postfeministinen chick lit -sankaritar Kira Poutasen Rakkautta-kirjasarjassa	Turun yliopisto
Jenni Kärppä	2011	Bushnellin Trading Up Edith Whartonin romaanin The Custom of the Country uudelleenkirjoituksena	Turun yliopisto
Elli Paakkanen	2010	Petra Pan Mikä-Mikä-Maassa: suomalaisen chick lit -kirjallisuuden tarkastelua	Helsingin yliopisto

Myös erilaisia artikkeleita on chick litistä kirjoitettu erilaisissa julkaisuissa niin lehdissä kuin muissakin paikoissa, jonkin verran. Alla olevassa taulukossa (Taulukko 3) on muutamia Suomessa chick lit -kirjallisuudesta kirjoitettuja artikkeleita.

Taulukko 3. Artikkeleita chick litistä.
(Arto, [viitattu 19.10.2017].)

Tekijä	Vuosi	Artikkeli	Julkaisupaikka
Terhi Nevalainen	2015	<i>Muodin ja feminismin liitto - post-feministinen paradoksi.</i>	Kulttuurintutkimus -julkaisu
Riitta Taulavuori	2014	<i>Kepeästi Jane Austenin jäljillä: Iiris Lempivaara sujahti osaksi suomalaista Chick litiä.</i>	Kaleva -lehti
Riitta Eronen	2013	<i>Chick lit. Suomen nykykirjallisuus.</i>	Kielikello: kielenhuollon tiedotuslehti
Essi Kumm	2012	<i>Chick lit on täällä: pieni todellisuuspako ei vahingoita.</i>	Stiiknafuulia -julkaisu
Saara Raitilainen	2012	<i>Rikkaat ja rakkaat naiset Moskovasta: millaista on chick lit Venäjällä?</i>	Nuori voima: kulttuuriharrastajain lehti
Myry Voipio	2011	<i>About a skirt: miten ja miksi chick lit valloittaa maailmaa?</i>	Kirjallisuus liikkeessä: lajeja, käsitteitä, teorioita -julkaisu
Kati Allomä	2005	<i>Chick lit.</i>	Parnasso -julkaisu

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusongelma

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin chick lit -kirjallisuuden asemaa osana Suomen yleisten kirjastojen kokoelmia. Tavoitteena oli selvittää; onko chick lit -kirjallisuutta Suomen yleisissä kirjastoissa; hankitaanko ja lainataanko. Lisäksi haluttiin selvittää, millaisia mahdollisia eroja on kirjastojen välillä riippuen maantieteellisestä sijainnista ja kuinka monipuolisesti chick lit -kirjallisuutta on kirjastoissa. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattava käsitys chick lit -kirjallisuuden tilanteesta Suomen yleisissä kirjastoissa sekä millaisia eroja mahdollisesti löytyy. Tutkimuksen kohteina olivat Suomen yleisten kirjastojen kentältä maakuntakirjastot ja Helsingin kaupunginkirjasto. Selvittämällä chick litin asemaa Suomen yleisissä kirjastoissa saadaan käsitys siitä, miten kirjallisuudenlajiin suhtaudutaan Suomen yleisissä kirjastoissa.

Tutkimuksia chick litistä on Suomessa tehty jonkin verran. Ne keskittyvät tarkastelemaan sitä enimmäkseen postfeministisenä ilmiönä. Chick lit -kirjallisuudenlajina on jäänyt vähemmälle huomiolle ja tutkimuksia siitä on tehty vain muutamia. Osana Suomen yleisten kirjastojen kokoelmaa chick lit -kirjallisuutta ei ole lainkaan aiemmin tutkittu. Myöskään mitään muuta kirjaston ja chick lit -kirjallisuuden suhdetta käsittelevää tutkimusta ei löydy. Maailmalla chick litiä ja chick lit -kirjallisuutta tutkittu enemmänkin myös osana kirjaston kokoelmaa. Chick lit -kirjallisuutta käsittelevien tutkimusten vähäisyys ja puutteellisuus antoivat inspiraation tähän opinnäytetyöhön ja aiheeseen.

Maakuntakirjastot valikoituivat tutkinnan kohteiksi koska ne tuntevat oman alueensa ja tietävät hyvin pitkälti, mitä heidän alueensa ihmiset lukevat ja haluavat lainata. Se näkyy myös maakuntakirjastojen kokoelmissa. Lisäksi maakuntakirjastoilla on laajempi kokoelmavastuu verrattuna pienempiin kirjastoihin, minkä pitäisi näkyä kokoelmissa. Jos alueelle on chick lit -kirjallisuutta virrannut, löytyy sitä varmasti myös maakuntakirjastojen kokoelmista. Chick lit -kirjallisuuden ollessa tutkimuksen kohteena, joka jakaa mielipiteitä ja on melko tuore kirjallisuudenlaji. Ne lisäävät arvelua siitä onko sitä kaikissa kirjastoissa. Jos alueella on kysyntää chick lit -kirjallisuudelle,

maakuntakirjastojen kokoelmia tarkastelemalla voidaan saada suuntaa antava käsitys, miten asia on. Tosin se ei kerro koko totuutta maakunnan todellisesta tilanteesta.

Tutkimusmenetelmänä tässä opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Sen menetelmistä verkkokyselyä sekä toisena tutkimusmenetelmänä informatiiviseen tutkimukseen kuuluvaa listamenetelmää eli listavertailua käytettiin tutkimuksen toteutukseen. Tutkimusmenetelmät valikoituivat sen perusteella, että haluttiin tutkia chick lit -kirjallisuuden olemassa oloa kirjastoissa ja eri-puolilla maata sekä kuinka monipuolinen sen laji kokoelma on. Verkkokyselyllä tavoittaa helposti, melko vaivattomasti ja edullisesti vastausten antajat ja vieläpä maantieteellisesti laajalta alueelta. Listavertailulla pystyy helposti tarkastamaan kirjastojen chick lit -kokoelman monipuolisuuden.

6.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä tässä opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää käytetään vastausten löytämiseen, mikä, kuinka usein ja kuinka paljon, alkuisiin kysymyksiin (Holopainen & Pulkkinen 2013, 20–21). Jollaisiin kysymyksiin tässäkin tutkimuksessa haettiin vastauksia. Kvalitatiivisista tutkimusmenetelmistä ei löytynyt tähän tutkimukseen sopivia menetelmiä. Laadullisen tutkimuksen menetelmistä ei ollut vastaamaan tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiin ja siten löytämään ratkaisun tutkimusongelmaan. Ne eivät olleet sopivia tutkimustarkoitukseen niin kuin valitut. Laadullisen tutkimuksen menetelmät eivät tulleet kysymykseen siinäkään mielessä, että kaikkien maakuntakirjastojen havainnointi tai edustajien haastattelemine ei ollut mahdollista resurssipulan ja aikataulullisten ongelmien vuoksi.

Kvantitatiivinen kyselytutkimus valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska haluttiin kysyä maakuntakirjastoilta chick lit -kirjallisuuden asemasta. Kysymällä suoraan kirjastoista heidän chick lit -kirjallisuuden tilanteensa saataisiin vastauksia askarruttaviin kysymyksiin. Kyselytutkimuksen verkkoversion avulla eripuolilla maata sijaitsevien maakuntakirjastojen edustajat tavoitetaan yhtä aikaa ja vaivattomasti. Kuten

Kananen (2010, 74) kirjoittaa, sopii kyselytutkimus hyvin määrällisen tiedon keräämiseen ja siitä saadut tulokset ovat yksityiskohtaisia ja numeerisessa muodossa. Siksi kyselytutkimus on sopivin tutkimusmenetelmä selvittämään ja antamaan vastauksia tämän opinnäytetyön tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin.

Toiseksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui informatiivisen tutkimuksen listamenetelmä eli listavertailu. Sen avulla saataisiin vastauksia kysymyksiin muun muassa mitkä chick lit -kirjat, minkä maalaiset chick lit -teokset ja ketkä chick lit -kirjailijat löytyvät maakuntakirjastojen kokoelmista. Myös mahdollisesti puuttuvat chick lit -teokset haluttiin kartoittaa. Listamenetelmällä tutkimalla saataisiin käsitys siitä, millaista chick lit -kirjallisuutta Suomen maakuntakirjastoista löytyy. Lisäksi listamenetelmällä haluttiin täydentää kyselytutkimuksella saatavia tuloksia. Siksi toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin listamenetelmää.

6.2.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksia on tehty jo pitkään paperiversioina. Nyt Internetin myötä ovat verkkoversiot yleistyneet ja niiden käyttö lisääntynyt. Kyselytutkimuksella pystytään selvittämään tutkittavan kohderyhmän mielipiteitä ja ajatuksia asioista, joita tutkitaan. Se on kätevä ja melko helppo tapa saada kerättyä tietoa tutkimusta varten. Kuitenkin sen onnistumiseksi on kiinnitettävä huomiota useampaan seikkaan. Tärkeintä onnistuneen kyselytutkimuksen kannalta on huolellisesti ja hyvin tehty kyselylomake (Valli 2015a, 85). Sitä tehdessä on syytä muistaa, että tutkija ja vastaaja ajattelevat asioista eri tavalla. Tämä koskee myös kyselyitä ja siinä olevia kysymyksiä. Kysymykset pitää muotoilla huolellisesti ja vastaajan erilaisen ajattelun huomioon ottaminen on tärkeää niitä laadittaessa (Valli 2015a, 85). Kyselytutkimus toteutetaan kyselylomakkeella, joko paperisena tai sähköisenä versiona. Vallin (2015b, 11) mielestä kyselylomake, joka on onnistuneesti laadittu kommunikoi vastaajan kanssa, mikä on sen tarkoitus.

Käytettäessä kyselylomakkeita tutkimuksessa ovat ne jäsennellyt valmiiksi ja mieltetty, millaisia tietoja halutaan kerätä. Silloin myös tiedonkeruuvaihe käy nopeasti ja vaivattomasti. Kyselylomakkeen etuna on; haastattelun nopeutuminen, tietojental-

lentumisen tarkentuminen, tasapuolisuuden takaaminen ja tulosten käsittelyn nopeutuminen. Tavoitteena kyselylomakkeiden käytöllä on monia, esimerkiksi tutkija pystyy muuttamaan tiedontarpeensa kysymyspatteristiksi, joihin vastaajat pystyvät sekä haluavat vastata. Kyselylomakkeiden valmiit vastausvaihtoehdot yhdenmu-
kaistavat vastauksia sekä nopeuttavat niiden analysointia. Toinen kyselylomakkeen tavoite on vaivattomuus vastata kysymyksiin ilman ylimääräisiä ponnisteluja. Lisäksi vastauksien virheettömyys on tärkeää. (Holopainen & Pulkkinen 2013, 42.)

Kyselytutkimuksen hyvät puolet kääntyvät helposti tekijää vastaan, jos hän tekee kyselytutkimuksen huolimattomasti. Kyselytutkimuksen heikkoutena on kyselylomakkeen helppo sivuuttaminen eli jätetään vastaamatta, jos ei kiinnosta tai aihe on vaikea. (Valli 2015a, 44.) Silloin ei saada kaikilta vastauksia. Toisena haittapuolena Valli (2015a, 45) pitää uusintakyselyjen viemää ylimääräistä aikaa, työmäärä kasvaa ja resurssit ovat tiukoilla. Kolmas haittapuoli on se, että vastaaja näkee kaikki kysymykset heti ja voi edetä haluamassaan järjestyksessä. Myös aiemmat kysymykset ja vastaukset voivat vaikuttaa myöhempisiin vastauksiin. (Valli 2015a, 44.) Muita kyselytutkimuksen ja kyselylomakkeen heikkouksia kysymyksen ymmärtäminen väärin, joku muu vastaa siihen kuin on tarkoitus tai vastaukset ovat epäselviä tai monitulkintaisia.

Kyselytutkimuksen kyselylomaketta rakennettaessa on mietittävä sekä huomioitava monia seikkoja. Sen muotoutuminen riippuu siitä, millainen on kohderyhmä, mitä halutaan tutkimuksessa saada tietää ja miten halutaan vastauksia saada. Ne vaikuttavat siihen, millainen mittausmenetelmä tulisi valita sekä olisi paras ja sopivin. Kyselytutkimuksen mittausmenetelmiä ovat muun muassa semanttinen differentiaali, Likertin asteikko, Flechenin asteikko, VAS-asteikko, yksinkertainen intensiivisyysasteikko, strukturoidut monivalintakysymykset, parivertailu sekä avoimet kysymykset (Valli 2015a, 55).

Semanttinen differentiaali, Likertin asteikko, VAS-asteikko ja yksinkertainen intensiivisyysasteikko ovat järjestysasteikkoisia mittareita (Valli 2015a, 55). Semanttisessa differentiaalissa on adjektiivipareja, joita vertaillaan keskenään yleensä seitsemäportaisella asteikolla. Adjektiiviparit ovat toistensa vastakohtia, joiden väliltä valitaan sopivin kohta (Snider & Osgood 1969, 6–8, Valli 2015a, 55–56). Likertin as-

teikon periaate on sama kuin semanttisen differentiaalilin, erona on, että vastausvaihtoehtoina on eriaisteiset nimetyt portaat, joista vastaaja valitsee sopivimman vaihtoehdon (Valli 2015a, 57). Flechen eli graafinen asteikko puolestaan on saman tyyppinen kuin kaksi edellistä asteikkoa. Tässä asteikossa on graafisia kuvioita, joista vastaaja valitsee sopivimman muotoisen vastausvaihtoehdon (Valli 2015a, 58–59). VAS-mittari on sukua Likertin asteikolle ja on siitä muunnos (Valli 2015a, 59–60). VAS-mittarin periaate on se, että vastaaja valitsee janelta sopivimman kohdan kahden subjektiivisella sanalla ilmaistun asian väliltä. Eräs järjestysasteikko mittari on yksinkertainen intensiivisyysasteikko. Se on muunnos VAS-mittarista. Siinä numeroidulta viivalta vastaaja valitsee sopivan kohdan kahden ääripään väliltä (Valli 2015a, 61).

Yksi kyselytutkimuksissa mahdollinen mittausmenetelmä on parivertailu. Se on vanha mittausmenetelmä ja sen periaatteena on, että vastaaja valitsee kahdesta vaihtoehdosta mieleisensä. Esimerkiksi kumpi voittaa karhu vai leijona. (Valli 2015a, 62–64.) Kyselylomakkeessa voi olla myös kysymyksiä, joissa on avoin vastustapa. Sitä kutsutaan avoimeksi kysymykseksi, siinä vastaaja kirjoittaa itse vastauksen esitettyyn kysymykseen. Sen heikkoutena on, että usein jätetään vastaamatta tai kirjoitetaan mitä sattuu tai käsialasta ei saa selvää. Eräs tapa kyselytutkimuksessa kysyä ja vastaajan vastata on, että kysymyksiin on valmiina vastausvaihtoehdot. Niistä vastaajan tulee valita sopivin. Kyselytutkimus voi siis myös sisältää valmiita vastausvaihtoehtoja eli strukturoituja kysymyksiä (Valli 2015a, 70–71). Strukturoidun monivalintakysymyksen tekee valmiit vastaukset, joita on useampia ja vastaaja niistä valitsee parhaiten sopivan. Tutkijan on kuitenkin osattava asettaa oikeanlaiset vaihtoehdot kysymykseen (2015a, 70). Hänen on siis tunnettava asia hyvin, jotta osaa laatia oikeanlaiset vaihtoehdot. Tässä tavassa on erityisen tärkeää, että löytyy sopiva vastaus. Jos ei löydy sopivaa vastausta on vastaajalla oltava mahdollisuus lisätä vastaus (2015a, 70). Lisäksi sopivia vastauksia olisi hyvä olla vain yksi, joka helpottaa tutkijaa analysointi- sekä tulkintavaiheessa.

Tähän opinnäytetyöhön valikoitui kyselytutkimuksen eri mittausmenetelmistä valmiit vastausvaihtoehdot eli strukturoidut monivalintakysymykset sekä avoin kysymys. Valmiit vastausvaihtoehdot ovat vastaajalle helpoin ja miellyttävin tapa vastata.

Myös suurin osa tämän tutkimuksen kysyttävistä asioista oli sellaisia, joihin sai vastaukset parhaiten tällä mittausmenetelmällä. Muutamalla avoimella kysymyksellä pystyttiin saamaan valmiita vaihtoehtoja paremmat ja yksilölliset vastaukset, joita ei olisi voinut keksiä. Muut mittausmenetelmät eivät soveltuneet tämän tutkimuksen ongelman ratkaisemiseen ja kysymysten esittämiseen.

6.2.2 Listamenetelmä

Listamenetelmä kuuluu informatiiviseen tutkimukseen, joka on määrällistä tutkimusta ja se kohdistuu julkaisutoimintaan (Wilén & Kortelainen 2007, 151). Listamenetelmässä arvioidaan kirjaston kokoelmaa tai osaa siitä, vertaamalla kokoelmaa bibliografiaan tai muuhun listaan. Ideana listamenetelmällä arvioitaessa on, että valitaan sopiva bibliografia tai lista, joka sisältää arvioitavan alan keskeisimmät teokset tai kattavan otoksen alan kirjallisuudesta. Valittua tai koottua listaa verrataan arvioitavaan kokoelmaan. Vertailulla saatu tulos ilmoitetaan prosentteina eli kuinka monta prosenttia listan teoksista löytyy tai ei löydy arvioitavasta kokoelmasta. Mitä korkeampi prosenttiluku on sitä parempi kokoelma. Listamenetelmällä saadaan selville kokoelman laatu suhteessa julkaistuun kirjallisuuteen, puutteet sekä vahvuudet, mutta myös lista puuttuvista teoksista. Kuitenkaan se ei kerro teosten kysynnästä, saatavuudesta tai käytöstä mitään. (Wilén & Kortelainen 2007, 170.) Haasteellisinta listamenetelmällä arvioitaessa kirjastojen kokoelmia on sopivan listan löytäminen. Tiettyä tarkoitusta varten laaditut listat ovat käytännöllisimpiä ja käytetyimpiä.

Vertailtava lista voi olla

- viitetietokannat
- kirjallisuuden
- valikoimaluettelot
- suurien ja tärkeiden kirjastojen luettelot
- erityisbibliografiat
- kustantajien bestseller- ja valiokirjaluettelot
- haku- ja lähdeteosluettelot

- ad-hoc-tyyppiset eli tiettyä tarkoitusta varten räätälöidyt listat. (Wilén & Kortelainen 2007, 171).

Listamenetelmän huonoja puolia on se, että listat saattavat olla laadullisesti epätäydellisiä, koska ne on laadittu subjektiivisesta näkökulmasta, joka on vaikuttanut siihen merkittävästi. Lisäksi listat voivat olla erisuuruisia ja mielivaltaisia, joka ei ole listavertailulla arvioitaessa tarkoitus. Laadittu listat vanhenevat hyvin nopeasti tai listalla olevat teokset ovat eriarvoisia ja siitä voi puuttua, joitain oleellisiakin teoksia. Kokoelmista löytyvät teokset eivät saa huomiota, jos ne puuttuvat listalta. Listalla olevat teokset ovat vain murto-osa siitä, mitä kokoelmista saattaa löytyä. Lista voi olla kirjastonkannalta huono ja ei vastaa sen päämääriä. Samoja listoja käytettäessä kaikkien kirjastojen kokoelmien arvioinnissa vie kirjastojenkokoelmien ainutlaatuisuuden (Wilén & Kortelainen 2007, 172–173).

6.3 Tutkimusten toteutus ja tulosten analysointi

Verkkokysely. Kyselytutkimus toteutettiin verkkokyselynä Webropol-ohjelmalla. Kyselytutkimus toteutettiin verkkokyselynä, koska siten pystyttiin lähestymään kaikkia niitä kirjastoja, joita haluttiin mukaan eri puolilta Suomea. Myös kyselyyn vastaamisen tuli olla vaivatonta ja nopeaa. Kaikkiin Suomen maakuntakirjastoihin (19) sekä Helsingin kaupunginkirjastoon lähetettiin linkki kyselyyn ja vain yksi yhtä kirjastoa kohden. Kyselyt lähetettiin kirjastoihin toukokuussa 2017 ja mukana oli saateteksti, jossa kerrottiin miksi ja mihin kyselyn vastauksia tarvitaan. Saatetekstissä pyydettiin myös ohjaamaan kysely asiasta tietävälle henkilölle, jos vastaanottaja ei syystä tai toisesta osannut vastata. Vastauslinkki kyselyyn lähetettiin maakuntakirjastojen sähköpostiosoitteisiin, pääasiassa hankinnasta vastaavalle henkilölle. Muistutusviesti kyselystä lähetettiin 5.6.2017 ja kyselyn ensimmäinen vastausaika päättyi 23.6.2017. Lisäaikaa kyselyn vastaamiseen annettiin vielä elokuulle, josta kerrottiin muistutusviestillä. Lisä-ajasta huolimatta kaikista kirjastoista ei saatu vastausta.

Kyselylomake sisälsi strukturoituja monivalintakysymyksiä, jossa oli valmiit vastausvaihtoehdot. Lähes jokaisen kysymyksen kohdalla oli vastaajalla mahdollisuus lisätä

oma vastausvaihtoehto. Osassa kysymyksistä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Verkkokysely ja saateteksti ovat tämän työn liitteenä (Liite 1 ja Liite 2). Teemoina verkkokyselyssä olivat: kuinka kirjastot hankkivat, lainaavat ja laittavat esille chick lit -kirja aineistoaan. Lisäksi chick lit -kirjallisuus kirjastossa oli kyselyllä kartoitettava asia. Myös taustatietoja tiedusteltiin vastaajilta.

Ennen kyselyn lähettämistä kirjastoihin lähetettiin testikysely kolmelle kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijalle kommentoitavaksi ja toimivuuden varmistamiseksi. Heiltä saatujen kommenttien ja palautteiden pohjalta kyselyyn tehtiin tarvittavia muutoksia ja korjauksia, jonka jälkeen kysely lähetettiin kirjastoihin. Vastauksia saatiin kyselyyn 13 kappaletta, 20:stä eli vastausprosentiksi tuli 65 %. Vastausten määrä on melko hyvä ja sitä voidaan pitää sitä luotettavana, koska yli puolet kaikista vastaajista vastasivat kyselyyn. Kun yli puolet kaikista vastaajista vastasivat, pystyy tuloksista näkemään, mikä on chick lit -kirjallisuuden tilanne eri puolilla Suomea. Kuitenkaan saatujen tulosten pohjalta ei voida yleistää, että jollain alueella olisi chick litin asema tietyllä tavalla. Koska ei tiedetä kaikkien maakuntakirjastojen tilannetta ja heidän kantaansa asiaan. Ne voivat poiketa suuresti muista maakunnista.

Kyselytutkimuksella saadut tulokset analysoitiin Webropol-ohjelman avulla. Yleistyksiä ei tulosten pohjalta voida tehdä, mutta käsitys chick lit -kirjallisuuden asemasta Suomessa ja eripuolilla maata voitiin muodostaa. Tuloksista pystytään päätelemään, missä päin genreä on ja missä ei. Yleistyksiä ei voida tehdä, koska ei tiedetä jokaisen maakunnan näkemystä ja tilannetta chick lit -kirjallisuuden suhteen. Myös se, että jokainen maakunta on erilainen ja vaikka naapurimaakunnassa asia olisi tietyllä tavalla voi se toisessa olla päinvastainen. Lisäksi pelkät maakuntakirjastojen chick lit -kokoelmat eivät kerro koko totuutta maakunnan chick lit -kirjallisuuden kohdalta koska sen tilanne voi vaihdella kirjastoittain.

Listamenetelmä. Tätä opinnäytetyötä varten koottiin ad-hoc -lista eli tiettyä tarkoitusta varten laadittu lista. Lista sisälsi 78 keskeisintä chick lit -teosta, kirjallisuudenlajin tunnetuimmilta kirjailijoilta (Liite 3). Myös joitain tuntemattomampia kirjailijoita ja heidän teoksiaan oli listalla. Ad-hoc -listan kirjailijat ja teokset kerättiin tämän opinnäytetyön teorian lukemisen sekä kirjoittamisen yhteydessä. Listalle valikoituivat sellaiset kirjailijat ja teokset, jotka mainittiin ja nostettiin esille useampaan kertaan

eri lähteissä. Lisäksi listalla oli sellaisia, jotka erikseen mainittiin chick litin yhteydessä ja korostettiin niiden edustavan jotain chick litin lajia. Pääasiassa listan chick lit -teokset olivat ulkomaalaisia, mutta myös kotimaiset olivat edustettuina. Chick lit -teokset olivat ikäjakaumaltaan monipuoliset ja laajat. Ne koottiin taulukkoon ja myös jokainen kirjasto merkittiin taulukkoon ja niille luotiin omat sarakkeensa.

Valmiiksi laadittua listaa verrattiin Suomen maakuntakirjastojen ja Helsingin kaupunginkirjaston kokoelmiin. Tutkinta ja chick lit -teosten etsintä kohdistui samojen kirjastojen verkkokirjastoihin, joihin kysely lähetettiin. Sitä mukaa, kun vastauksia sain, merkitsin tulokset taulukkoon (Liite 4). Jokaisen arvioitavan kirjaston sarakkeeseen kaikkien kirjojen kohdalle tuli merkintä sen mukaan, löytyikö teos kirjaston kokoelmista vai ei. Numero yksi tuli silloin, jos kirja löytyi kirjastojenkokoelmista. Myös vierailta kielillä esimerkiksi englanniksi tai ruotsiksi löytyneet listalla olleet teokset hyväksyttiin. Numero nolla tarkoitti puolestaan, ettei teos löydy kokoelmista. Kaikki tiedot koottiin siis samaan taulukkoon, jossa tulokset lopuksi laskettiin ja analysoitiin. Mitä suurempi prosenttiluku oli, kirjasto kokoelmien ja ad-hoc-listan vastaavuuden välillä, sitä yhdenmukaisemmat ja paremmat kirjastojen kokoelmat ovat chick lit -kirjallisuuden suhteen. Vertailun avulla kartoitettiin chick lit -kokoelmien monipuolisuutta ja löytyykö genren teoksia kirjastoista. Tutkimus toteutettiin syys-lokakuun aikana vuonna 2017.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Kyselytutkimuksen vastaukset ja tulokset

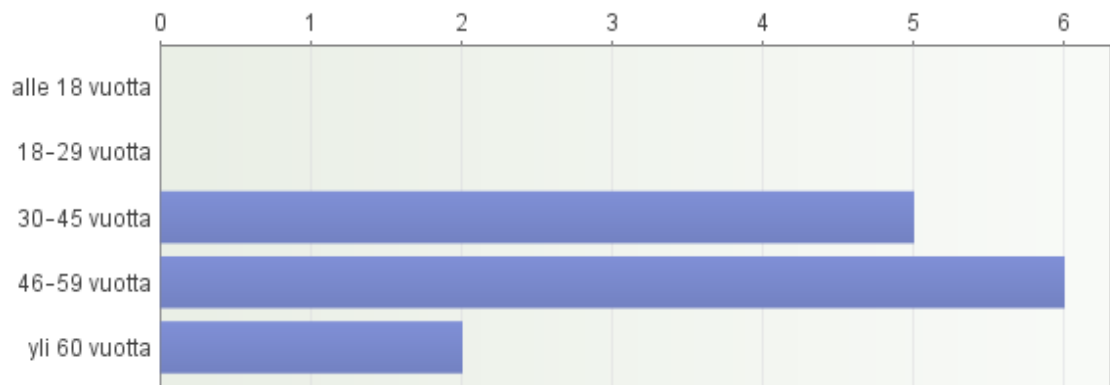
Ensimmäisen kerran kyselytutkimuksen kyselylomakkeen linkki lähetettiin Suomen maakuntakirjastoihin sekä Helsingin kaupunginkirjastoon, toukokuussa 2017. Siihen sai vastata kesäkuun 23. päivään asti ja vastauksia saapui 12:sta kirjastosta. Elokuussa lähetettiin muistutusviesti kyselystä, niille jotka eivät olleet vastanneet ja vastausaikaa pidennettiin elokuun loppuun saakka. Yksi vastasi tuona aikana kyselyyn. Kaiken kaikkiaan kyselyyn saapui vastauksia 13 kappaletta ja vastausprosentti oli 65 %. Kuitenkaan kaikki vastaajat eivät vastanneet aivan kaikkiin kyselyn kysymyksiin, mikä laskee joidenkin kysymysten vastausprosenttia ja tulkinnanvaraa. Suurin osa vastauksista hyväksyttiin, mutta joukossa oli sellaisia, jotka jätettiin pois tulkinnallisten ongelmien vuoksi. Kaikkia hyväksytyjä vastauksia hyödynnettiin tutkimuksessa sekä tutkimusongelman ratkaisemisessa.

7.1.1 Taustatiedot

Kyselylomakkeen alussa tiedusteltiin vastaajien taustatietoja viidellä taustakysymyksellä. Heiltä kysyttiin ikää, sukupuolta, koulutustasoa, ammattinimikettä sekä chick lit -kirjallisuuden tuntemusta. Näillä kysymyksillä haluttiin selvittää, millaiset ovat vastaajien lähtökohdat ja millä taustalla he kysymyksiin vastaavat. Etenkin chick lit -kirjallisuuden tuntemus, ammattinimike sekä koulutustaso olivat asioita, jotka antoivat kontekstia tutkimukseen. Ikä ja sukupuoli eivät olleet tutkimuksen kannalta oleellisimpia tietoja, mutta niillä saatiin selvitettyä vastaajien perustaa kyselyyn vastaamiseen.

Ensimmäisessä taustakysymyksessä tiedusteltiin vastaajien ikää. Tähän kysymykseen oli kaikkien pakko vastata ja yhteensä 13 vastausta saapui. Heidän tuli valita viidestä vastausvaihtoehdosta sopivin. Alla olevasta kuviosta 1 (Kuvio 1) nähdään vastausvaihtoehdot ja kyselyyn vastanneiden ikäjakauma. Siitä voidaan havaita, että kyselyyn vastanneista eniten oli 46-59 vuotiaita, joita oli kuusi henkilöä. Toiseksi eniten vastaajia oli 30–45-vuotiaissa, joita oli yhden henkilön verran vähemmän eli

viisi. Heidän lisäksi kyselyyn vastasi kaksi yli 60 vuotiasta henkilöä. Alle 18-vuotiaita ja 18–29-vuotiaita ei ollut lainkaan vastanneissa.

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma. (N=13)

Vastaajien sukupuolta tiedusteleva kysymys oli myös kaikille pakollinen. Vastausvaihtoehtoja oli kolme: nainen, mies tai jokin muu. Selvisi, että kaikki vastaajat olivat naisia.

Seuraavassa kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien koulutustasoa eli millaisella koulutuksella he ovat kirjastoon tulleet. Tässä oli mahdollista valita neljästä vaihtoehdosta sopivimman. Ne olivat: ammattikoulu/lukio, alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto tai yliopistotutkinto. Myös oman vaihtoehdon saattoi lisätä kohtaan muu, mikä?

Analysointivaiheessa vasta huomattiin, että tämän kysymyksen vastausvaihtoehtoihin oli jäänyt virhe. Koska alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto sekä yliopistotutkinto -vaihtoehdot menevät toistensa kanssa päällekkäin. Tästä syystä alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto ja yliopistotutkintomääritelmät eivät kuvaa riittävän tarkasti vastaajien koulutustaustaa. Näiden vaihtoehtojen pohjalta saatuja tuloksia ei voida sen takia tulkita kovin tarkasti. Vastauksista voidaan kuitenkin päätellä, että kaikki vastaajat olivat korkeakoulun käyneitä. Tähän kysymykseen oli pakko kaikkien vastata.

Vastaajien ammattinimikkeitä tiedustelevalle kysymyksellä haluttiin saada tietää, millaisilla nimikkeillä he työskentelevät kirjastoissaan. Tämä kysymys oli avoin kysymys, johon vastaajien tuli itse kirjoittaa vastaus. Taulukosta 4 (Taulukko 4) nähdään, että vastaajista yhdeksän toimii kirjastonhoitaja ammattinimikkeellä. Yksi vastaajista oli kirjastovirkailija. Lisäksi kokoelmapäällikkö, osastonjohtaja sekä erikoiskirjastonhoitaja olivat vastaajien joukossa.

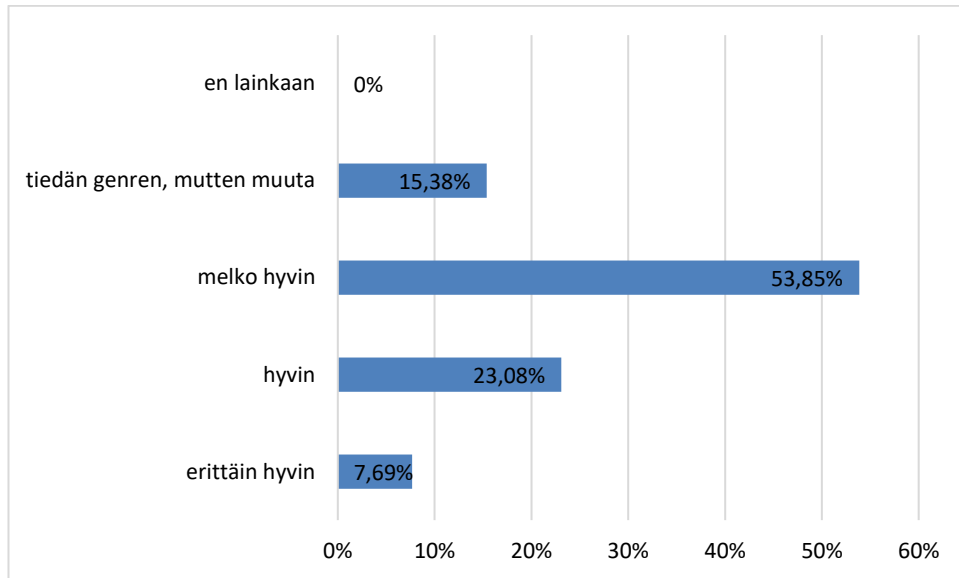
Taulukko 4. Vastaajien ammattinimikkeet. (N=13)

Ammattinimike	Määrä (kpl)
Erikoiskirjastonhoitaja	1
Kirjastonhoitaja	9
Kirjastovirkailija	1
Kokoelmapäällikkö	1
Osastonjohtaja	1

Vastaajien kirjaston sijainti -maakuntaa kysyttiin kysymyksessä viisi. Tämä kysymys oli pakollinen ja maakunnat olivat lueteltuna, niistä vastaajien tuli valita sopivin. Maakunnat, joista vastattiin kyselyyn, olivat: Ahvenanmaa, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Satakunta sekä Varsinais-Suomi. Lisäksi Uudeltamaalta vastattiin kahdesta kirjastosta. Näiden maakuntien osalta saatane vastaukset tutkimuskysymyksiin sekä -ongelmaan. Maakunnat, joista ei vastattu kyselyyn olivat: Etelä-Pohjanmaa, Kainuu, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala sekä Pohjois-Savo. Niiden osalta ei voida vastata tutkimuksen kysymyksiin ja tutkimusongelma jää avoimeksi.

Kuudennessa ja viimeisessä taustakysymyksessä kartoitettiin kyselyyn vastanneiden chick lit -kirjallisuuden tuntemusta. Tällä kysymyksellä selvitettiin, kuinka tuttu tai tuntematon chick lit on käsitteenä sekä kirjallisuudenlajina. Tämä antoi käsityksen siitä, että tuntevatko suomalaiset kirjastoammattilaiset chick lit -kirjallisuuden. Vastausvaihtoehtoja oli viisi ja ne olivat: erittäin hyvin, hyvin, melko hyvin, tiedän genre, mutten muuta sekä en lainkaan. Kuvioista 2 (Kuvio 2) voidaan havaita, että chick lit tunnetaan tai tiedetään kirjastokentällä. Kaikkein eniten eli 53,83 %, vastanneista tuntevat chick lit -kirjallisuutta melko hyvin. Hyvin chick lit -kirjallisuutta tuntee

toiseksi eniten eli 23,08 % vastanneista. Genren tietää 15,38 % vastanneista, mutta ei tiedä muuta siitä. Chick lit -kirjallisuuden koki tuntevansa erittäin hyvin 7,69 % vastanneista. Kaiken kaikkiaan kysymykseen vastasi 13 vastaajaa.

Kuvio 2. Chick lit -kirjallisuuden tuntemus. (N=13)

7.1.2 Chick lit -kirjallisuus kirjastojen kokoelmissa

Taustakysymysten jälkeen kartoitettiin kirjastojen kokoelmien tilannetta chick lit -kirjallisuuden osalta. Seuraavassa kysymyksessä tiedusteltiin chick lit -kirjallisuuden kuulumista kirjaston kokoelmaan. Vastaajien tuli valita vaihtoehdoista: kyllä, ei tai en tiedä paras vaihtoehto. Kaikkien 13 kyselyyn vastanneen kirjaston kokoelmaan kuuluu chick lit -kirjallisuutta.

Kysyttiin chick lit -kirjallisuuden kuulumista kirjaston kokoelmaan e-kirja muodossa. Vaihtoehtoina olivat, joko: kyllä tai ei, joista vastaajat valitsivat sopivimman. Vastauksista selvisi, että e-aineistoa löytyy kaikista 12:sta kysymykseen vastanneista kirjastoista.

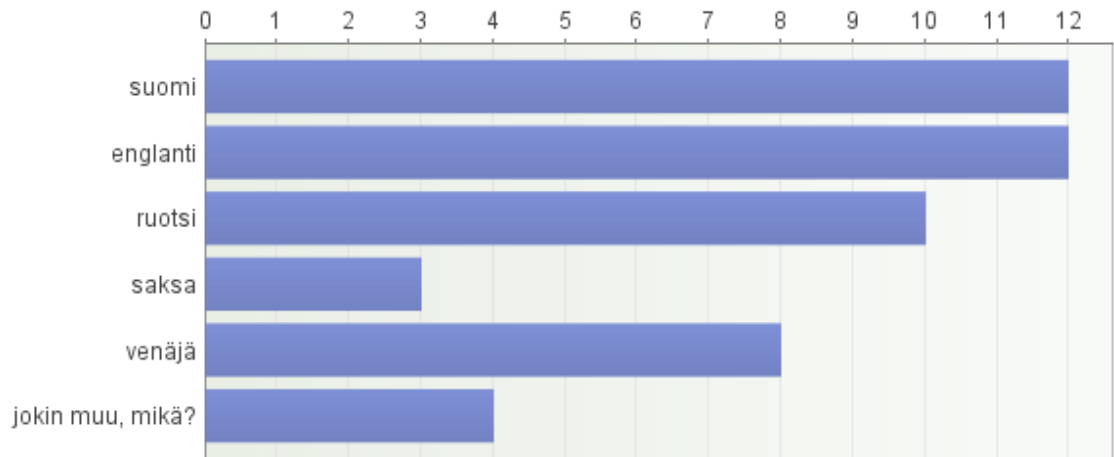
Kaksi seuraavaa kysymystä olivat avoimia kysymyksiä. Niissä vastaajan tuli itse kirjoittaa vastaus kysymykseen. Verkkokyselyyn vastanneista osa jätti näihin kysy-

myksiin vastaamatta. Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä kartoitettiin painettujen chick lit -kirjojen määrää kirjastojen kokoelmissa, tällä hetkellä. Kolmessa kirjastossa on noin 200 nimekettä, chick lit -kirjallisuutta. Eräessä vastauksessa oli tarkennettu, että heidän kirjaston kaikki chick lit -kirjat ovat 2000-luvulta lähtien. Yhden vastaajan arvion mukaan heidän kokoelmiinsa kuuluu kaikki kotimainen chick lit -kirjallisuus. Toisessa kirjastossa on melkein kaikki chick lit -teokset, jotka ovat ilmestyneet. Eräs vastaaja arvioi heillä olevan chick lit -kirjallisuutta samassa suhteessa kuin muutakin naisten viihdekirjallisuutta ja lukuromaaneja. Lisäksi on kirjasto, jossa vastaajan arvion mukaan on noin 400 nimekettä chick lit -kirjoja. Toisessa kirjastossa on niemekkeitä noin 300 ja kolmannessa on 170 nimekettä. Yhden vastaajan kirjastosta löytyy noin 100–150 chick lit -kirjanimekettä. Vastauksista yksi oli tulkinnanvarainen, joten se jätettiin kokonaan pois tuloksista.

Toisessa avoimessa kysymyksessä selvitettiin sitä, millainen on kirjastojen chick lit -e-kirjojen nimekemäärä, tällä hetkellä. Yhdessä kirjastossa on kaikki Ellibs -e-kirjapalvelun tarjoamat chick lit -e-kirjat. Eniten chick lit -e-kirjoja pystyy tarjoamaan kirjasto, jolla on noin 40–50 nimekkeen verran niitä. Toiseksi eniten chick lit -e-kirjoja on 30 nimekettä tarjoavassa kirjastossa. Kolmanneksi eniten chick lit -e-kirjoja tarjoaa kirjasto, jossa on noin 20 nimekettä. Yhdessä kirjastossa on noin kymmenen nimekettä, toisessa on 5–10 nimekettä ja kolmannessa on alle kymmenen nimekettä. Myös sellainen kirjasto löytyy, jossa on muutamia chick lit -e-kirjoja. Uutuudet hankitaan ja resurssien puitteissa muitakin chick lit -e-kirjoja yhden vastaajan kirjastoon. Tästä kysymyksestä löytyi tulkinnanvarainen vastaus, josta ei selvinnyt mitä tarkoitettiin, joten se jätettiin pois.

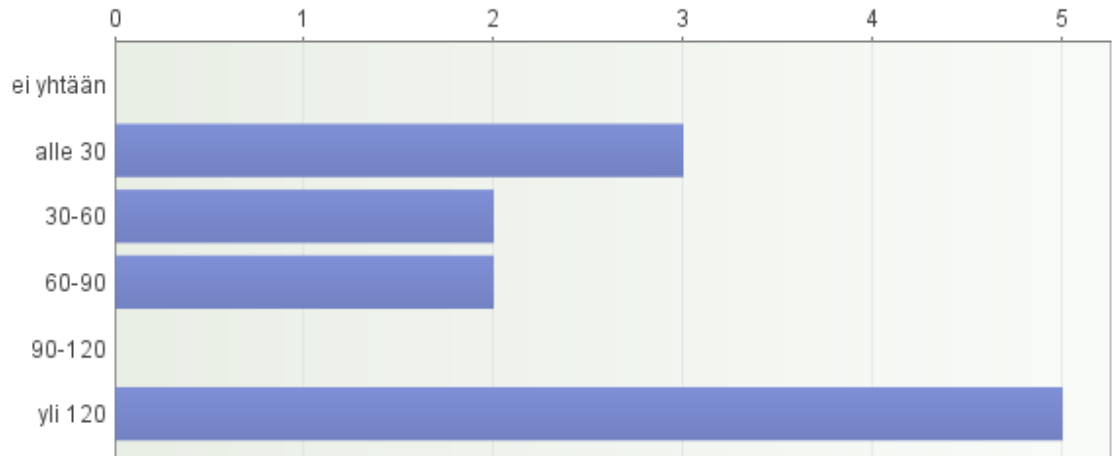
Kirjastojen kokoelmissa olevien chick lit -kirjojen kielivalikoimaa haluttiin selvittää seuraavaksi. Kysyttiin, millä kielillä kirjoitettua chick lit -kirjallisuutta kirjastoista löytyy. Vastaajien tuli valita vaihtoehdoista sopivimmat ja halutessaan useammankin. Vaihtoehdot olivat; suomi, englantti, ruotsi, saksa ja venäjä. Lisäksi he saivat lisätä jokin, muu mikä? kohtaan omia kielivaihtoehtoja. Tähän kysymykseen vastasi 12:sta vastaajaa. Kuviosta 3 (Kuvio 3) voidaan nähdä, että kaikista kirjastoista löytyy suomeksi ja englanniksi chick lit -kirjallisuutta. Kymmenessä kirjastossa on ruotsiksi chick litiä, kahdeksassa venäjäksi sekä saksaksi kolmessa. Avoimeen kohtaan neljä

vastaajaa lisäsi omat kielivaihtoehdot. Neljässä kirjastossa on ranskaksi sekä kahdesta löytyy italiankielistä chick lit -kirjallisuutta. Lisäksi yhdessä kirjastossa on espanjaksi, slaavilaisilla kielillä sekä muilla harvinaisemmilla kielillä. Myös turkiksi löytyy chick litiä eräästä kirjastosta.

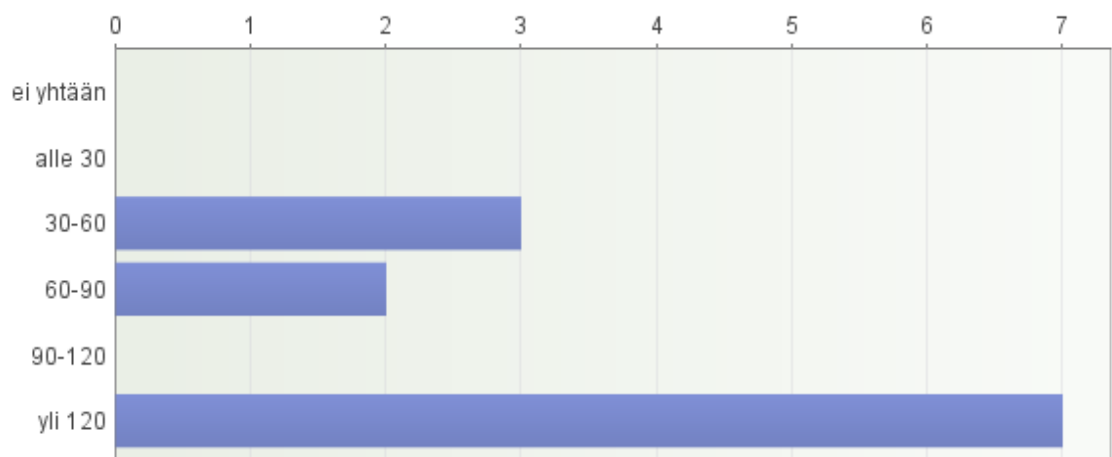
Kuvio 3. Chick lit -kirjallisuutta eri kielillä. (N=12)

Kotimaisten chick lit -kirjailijoiden kirjoittamien kirjojen määrää, kirjastojen kokoelmissa kartoitettiin kysymyksessä 12:sta. Kysymyksellä haluttiin selvittää, kuinka paljon kirjastot suosivat sekä kannattavat suomalaista chick lit -kirjallisuutta. Vastaajien tuli valita sopivin vastausvaihtoehto, joita oli kuusi ja ne olivat: ei yhtään, alle 30, 30-60, 60-90, 90-120 ja yli 120. Kuvio 4 (Kuvio 4) voidaan nähdä, että viidessä kirjastossa on yli 120 suomalaista chick lit -nimekettä. Kahdessa kirjastossa on 30–60 nimekettä, myös 60–90 nimekettä löytyy kahdesta kirjastosta. Kolmessa kirjastossa on alle 30 nimekettä.

Kuvio 4. Suomalaisen chick lit -kirjailijoiden chick lit -kirjoja. (N=12)

Ulkomaalaisten chick lit -kirjailijoiden, kirjoittamien kirjojen määrää, selvitettiin tämän osion viimeisessä kysymyksessä. Tällä kysymyksellä haluttiin tietää, kuinka ulkomaalaispainotteista chick lit -kirjallisuuskokoelmat ovat kirjastoissa. Vastausvaihtoehdoista vastaajat valitsivat sopivimman. Vaihtoehdot olivat: ei yhtään, alle 30, 30-60, 60-90, 90-120 ja yli 120. Kuviosta 5 nähdään, että yli 120 nimekettä on yli puolessa vastaaja kirjastossa. Kolmessa kirjastossa on 30–60 nimekettä. Kahdessa kirjastossa on noin 60–90 nimekettä. Tähän kysymykseen vastasi 12:sta vastaajaa.

Kuvio 5. Ulkomaalaisten chick lit -kirjailijoiden chick lit -kirjoja. (N=12)

7.1.3 Chick lit -kirjallisuuden hankinta kirjastoihin

Kyselyssä selvitettiin seuraavaksi: kuinka, mitä ja minkä maalaista chick lit -kirjallisuutta kirjastot hankkivat kokoelmiinsa. Lisäksi haluttiin selvittää, onko kirjastoilla joitakin periaatteita hankinnan suhteen. Ensin kartoitettiin sitä, minkä maalaista chick lit -kirjallisuutta kirjastot hankkivat kokoelmiinsa. Tässä kysymyksessä oli useampi vastausvaihtoehto, joista sai valita sopivimmat. Vaihtoehtoina olivat: suomalaista, ruotsalaista, brittiläistä, yhdysvaltalaisista tai venäläistä. Lisäksi vastaajat pysyivät lisäämään omia vaihtoehtojaan, joitain muita, mitä? kohtaan. Taulukosta 5 (Taulukko 5) voidaan havaita, että kaikkiin 12:sta tähän kysymykseen vastanneisiin kirjastoihin hankitaan suomalaista chick lit -kirjallisuutta. Myös brittiläistä ja yhdysvaltalaisista chick lit -kirjallisuutta hankitaan kaikkiin kirjastoihin. Ruotsalaisia chick lit -teoksia hankitaan yhdeksään kirjastoon ja venäläisiä seitsemään.

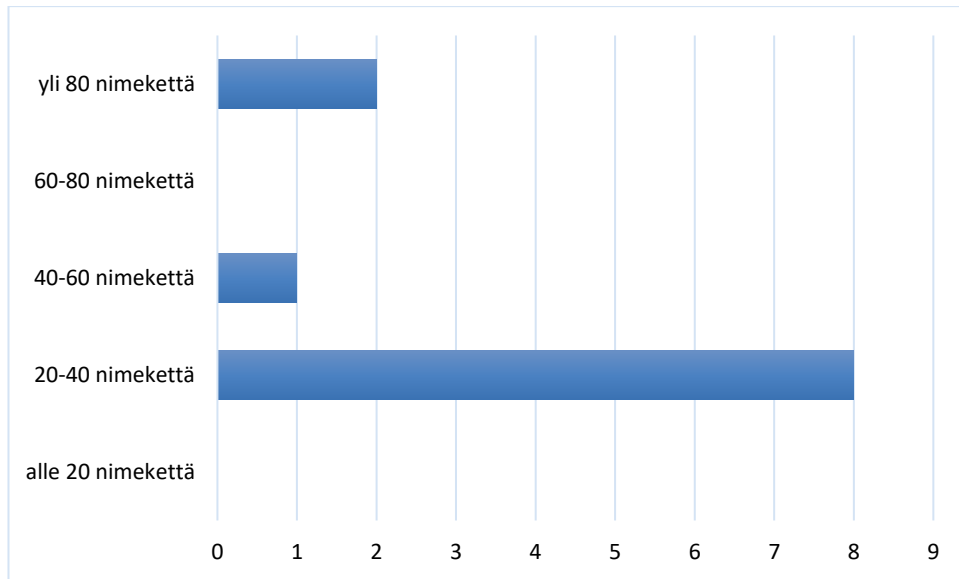
Joitain muita, mitä? -kohtaan oli tarkennettu, että erääseen kirjastoon hankitaan kaikkea suomennettua kaunokirjallisuutta lajityypistä riippumatta eli kaikki suomeksi käännetty chick lit -kirjat hankitaan tähän kirjastoon. Vastauksesta ilmeni, että alkuperämaalla ei ole merkitystä tai relevanttia hankinnan tai valinnan kannalta. Toisessa kirjastossa hankitaan myös ranskan kielistä chick lit -kirjallisuutta sekä eräässä hankitaan satunnaisesti muun maalaisia chick lit -teoksia kuten esimerkiksi italialaisia. Yhden vastauksen tarkoitusta ei saatu selville ja siksi se jätettiin huomiotta.

Taulukko 5. Chick lit -kirjojen alkuperämaa. (N=12)

	Määrä (kpl)
suomalaista	12
ruotsalaista	9
brittiläistä	12
yhdysvaltalaisista	12
venäläistä	7
joitain muita, mitä?	4

Kysymyksellä 15:sta selvitettiin suosivatko kirjastot jotakin tiettyä maata ulkomalaisen chick lit -kirjallisuuden hankinnassa. Vastausvaihtoehtoja oli kaksi: kyllä ja ei. Vastatessaan kyllä, vastaajan tuli, kirjoittaa omin sanoin, mitä maata tai maita he suosivat. Vastauksista selvisi, että kahdeksassa kirjastossa ei suosita mitään tiettyä maata. Neljä kirjastoa vastasi suosivansa tiettyä tai tiettyjä maita ja tarkentaen avoimeen vastaukseen, mitä maata tai miten tämä tapahtuu. Eräs vastaajakirjasto kertoi suosivansa Ruotsia chick lit -kirjallisuuden hankinnassa. Toisessa taas käännskirjallisuuden kohdalla suositaan eniten englanninkielisiä kirjoja ja maita. Etusijalla todettiin olevan myös maiden, joista chick lit -kirjallisuutta käännetään eniten suomeksi. Vieraskielisestä kirjallisuudesta hankitaan erääseen kirjastoon englanninkielistä selvästi eniten, koska sitä on käännettynä sekä sitä käännetään eniten. Toisessa kirjastossa chick lit -kirjallisuuden hankinnan painopiste on angloamerikkalaisessa kirjallisuudessa. Kuitenkaan kirjastoilla ei ole tiettyä tietoista maata, jonka chick lit -kirjallisuutta hankkisivat. Tähän kysymykseen vastasi 12 vastaajaa.

Kirjastojen chick lit -kirjallisuuden hankintamääriä, vuositason kartoitettiin seuraavassa kysymyksessä. Vastausvaihtoehtoina oli: alle 20 nimekettä, 20–40 nimekettä, 40–60 nimekettä, 60–80 nimekettä sekä yli 80 nimekettä. Kuviosta 6 (Kuvio 6) voidaan nähdä, että suurimpaan osaan vastaaja kirjastoista hankitaan noin 20–40 nimekettä vuodessa. Yhteen kirjastoon hankitaan chick litiä 40–60 nimekkeen verran. Lisäksi on kaksi kirjastoa, joihin hankitaan yli 80 nimekettä chick lit -kirjallisuutta, vuodessa. Kaiken kaikkiaan tähän kysymykseen tuli 11 vastausta.

Kuvio 6. Kirjastojen kirjahankintamäärät. (N=11)

7.1.4 Chick lit -kirjallisuuden lainaus kirjastoista

Kyselylomakkeen seuraavassa osiossa tutkittiin sitä, kuinka paljon chick lit -kirjallisuutta lainataan kirjastoista. Sitä asiaa kartoittamalla saatiin selville suomalaisten kirjastojen käyttäjien ja lukijoiden mieltymykset ja lainaushalu chick lit -kirjallisuutta kohtaan. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin chick litin lainausta kirjastoista. Vastausvaihtoehtoina oli kyllä tai ei. Kaikki 12:sta vastanneesta vastasivat, kyllä eli kaikista niistä kirjastoista lainataan chick lit -kirjallisuutta.

Verkkokyselyn vastaajia pyydettiin arvioimaan oman kirjastonsa chick lit -kirjojen lainaus kertojen määrä vuoden aikana. Vastaajien tuli valita vaihtoehdoista sopivin. Vaihtoehtoja olivat: ei lainkaan, alle 50 kertaa, 50–100 kertaa, 100–150 kertaa, 150–200 kertaa tai yli 200 kertaa. Suurin osa vastaajista arvioi, että heiltä lainataan yli 200 kertaa vuodessa. Kahdessa kirjastossa chick lit -kirjallisuuden lainauskertoja on noin 50–100 kertaa vuodessa. Vastaajille annetut vaihtoehdot: ei lainkaan, alle 50 kertaa, 100–150 kertaa ja 150–200 kertaa eivät tulleet lainkaan valituiksi. Tähän kysymykseen vastasi kaiken kaikkiaan 11 vastaajaa.

Suosituimpia chick lit -kirjailijoita lainauksien perusteella haluttiin selvittää kyselylomakkeessa seuraavaksi. Tämä oli avoin kysymys ja vastaajien piti itse kirjoittaa vastaukset. Tähän kysymykseen vastasi kymmenen vastaajaa. Taulukosta 6 (Taulukko

6) voidaan havaita, että suurin osa mainituista chick lit -kirjailijoista on ulkomaalaisia. Kaikkein eniten mainittiin Jojo Moyes eli kuusi kertaa. Viisi kertaa nousi esiin Sophie Kinsellan nimi. Myös Helen Fielding oli selvästi suosittu (4 mainintaa), kuten myös suomalainen Veera Vaahtera. Kolmessa vastauksessa nousi esille Marian Keyes, kaksi mainintaa keräsivät Cathy Kelly ja suomalainen kirjailija Sari Luhtanen. Kertaalleen vastauksissa mainittiin Cecelia Ahern, Danielle Steel, Denise Rundberg, Meg Cabo, Plum Sykes. Suomalaisista chick lit -kirjailijoista kerran mainittiin Katariina Romppainen, Kira Poutanen ja Laura Paloheimo.

Taulukko 6. Suosituimmat kirjailijat. (N=10)

Kirjailija	Suosio
Jojo Moyes	6
Sophie Kinsella	5
Helen Fielding Veera Vaahtera	4
Marian Keyes	3
Cathy Kelly Sari Luhtanen	2
Cecelia Ahern Danielle Steel Denise Rudberg Katariina Romppainen Kira Poutanen Laura Paloheimo Meg Cabo Plum Sykes	1

Suosituimpia chick lit -kirjoja lainausten perusteella selvitetiin kyselyn seuraavassa kysymyksessä. Tämä kysymys oli edellisen tavoin avoin kysymys. Vastaajat itse saivat kirjoittaa suosituimpien teosten nimet. Vastauksista selvisi, että suosituimpia chick lit -kirjoja ovat edellisessä esiin nousseiden kirjailijoiden teokset, etenkin uudempi tuotanto. Helen Fieldingin - *Bridget Jones-sarja* on suosittua useammassakin kirjastossa. Myös Sophie Kinsellan koko tuotanto on lainattua monessa kirjastossa. Erikseen hänen tuotannostaan mainittiin *Himoshoppaaja-sarja*. Jojo Moyes nostettiin esiin viisi kertaa ja kaikki hänen teoksensa ovat lainattuja eri kirjastoissa. Muutamissa kirjastoissa kaikki chick lit -kirjat ovat tasaisesti lainassa, jolloin vastaajat

eivät nostaneet mitään yksittäistä teosta ylitse muiden. Tähän kysymykseen vastasi kaiken kaikkiaan kymmenen vastaajaa.

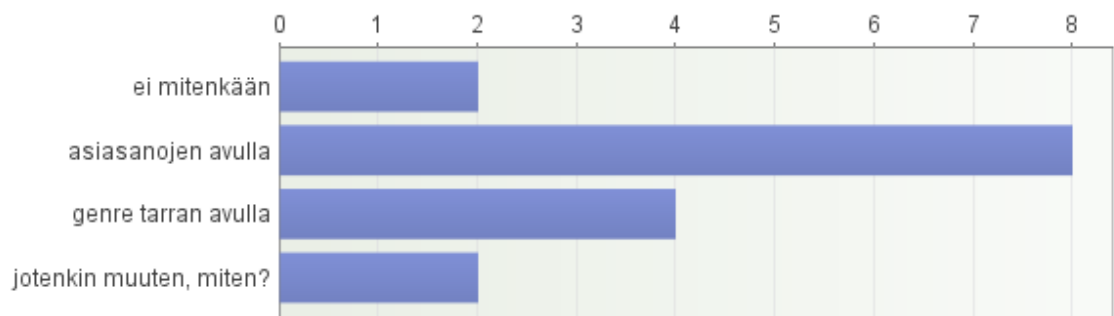
Kirjastojen asiakaspalveluihin tulevia kysymyksiä chick lit -kirjallisuuteen liittyen selvitetiin seuraavaksi. Tässä kysymyksessä tuli valita joko kyllä, tai ei. Suurimmasta osasta kysymykseen vastanneista kirjastoista kysytään chick lit -aiheisia kysymyksiä. Kaiken kaikkiaan vastaajia oli 11. Ainoastaan yhden kirjastoton asiakaspalvelusta ei ole kysytty lainkaan, chick lit -aiheisia kysymyksiä. Tähän kysymykseen vastasi kaksitoista vastaajaa.

7.1.5 Chick lit -kirjallisuuden paikka kirjastoissa

Viimeisessä kyselylomakkeen osiossa kartoitettiin chick lit -kirjallisuuden sijaintia kirjastoissa ja miten sitä mahdollisesti tuodaan siellä esille. Haluttiin myös saada tietää, millä tavoin chick lit erottuu muusta aineistosta eri kirjastoissa. Tutkimalla kirjastojen tapoja sijoittaa ja tuoda chick lit -kirjallisuutta esille voidaan nähdä, kuinka tärkeäksi he kokevat tämän kirjallisuudenlajin. Sillä tavalla selviää myös osin chick lit -kirjallisuuden asema suomalaisissa yleisissä kirjastoissa.

Kyselylomakkeella kysyttiin kirjastojen tapaa tai paikkaa sijoittaa chick lit -kirjallisuus kirjastoon ja osaksi kokoelmaa. Vastaajat saattoivat valita kolmesta vaihtoehdosta sopivimman tai lisätä oman. Vastausvaihtoehdot olivat: sekaisin muun kertomakirjallisuuden joukossa, kertomakirjallisuuden hyllyssä yhtenäisenä chick lit -kokoelmana tai omassa erillisessä chick lit -kirjahyllyssä, joka on omistettu vain niille ja merkitty sen mukaan. Seitsemän kirjastoa vastasi chick lit -kirjallisuuden olevan heidän kokoelmissaan sekaisin muun kertomakirjallisuuden joukossa. Kuusi vastaajaa lisäsi oman vastausvaihtoehdon. Näistä kahdessa chick lit -kirjallisuus on sijoitettu omaan romantiikka-hyllyyn sekaisin muiden teosten kanssa. Eräässä kirjastossa on viihdekirjallisuudelle oma hyllynsä, johon on chick lit -teokset sijoitettu. Yhdessä kirjastossa chick lit -kirjallisuuden sijainti riippuu siitä, mikä sen lukuisista kirjastoyksiköistä on kyseessä. Lisäksi kirjaston koko vaikuttaa siihen, miten on kokoelma esiteltä. Toisessa kirjastossa chick lit -teosten sijoittelu on yksikkökohtaista. Ne on voitu sijoittaa eri genreihin esimerkiksi romantiikkaan tai ne voivat olla muun kertomakirjallisuuden seassa. Tämäkin riippuu kirjastosta ja sen tavasta esitellä kokoelmaa.

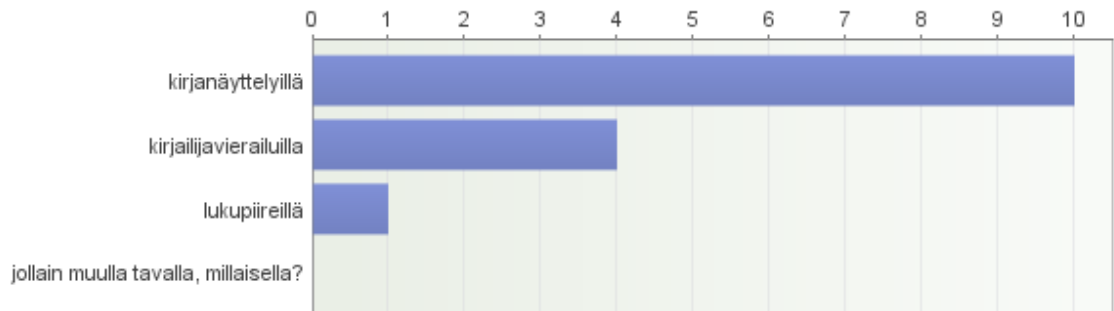
Chick lit -kirjallisuuden kirjojen erottuvuutta muusta aineistosta sekä kaunokirjallisuudesta selvitettiin seuraavassa kysymyksessä. Vastaajien tuli valita sopivin tai mahdollisesti useampi vastausvaihtoehdoista. Vaihtoehdot olivat: ei mitenkään, asiasanojen avulla, genretarran avulla tai saattoi valita jotenkin muuten, miten? ja kirjoittaa itse heidän tapansa toimia. Kuviosta 7 (Kuvio 7) voidaan nähdä, mitä saaduista vastauksista selvisi. Kahdessa kirjastossa chick lit -kirjoja ei ole merkitty mitenkään. Kahdeksassa kirjastossa chick lit -teokset on asiasanoiteltu ja sen avulla ne erottuvat muista teoksista. Neljässä kirjastossa chick lit -kirjallisuus on tunnistettavuuden takia genretarroitettu erikseen. Lisäksi avoimessa kohdassa kertoi kaksi kirjastoa omasta tavastaan erotella chick lit -kirjat muista. Toisessa kerrottiin, että heidän chick lit -kirjallisuuden erottelutapa riippuu kirjastoyksiköstä. Heillä ei ole yhteistä tiettyä tapaa, miten toimitaan. Toinen vastaaja kertoi, että heidän kirjastossaan pidetään Btj:n julkaisemaa Chick lit: kirjavinkit naisille, ura ja rakkaus ohjetta esillä.

Kuvio 7. Chick lit -kirjojen erottuvuus. (N=13)

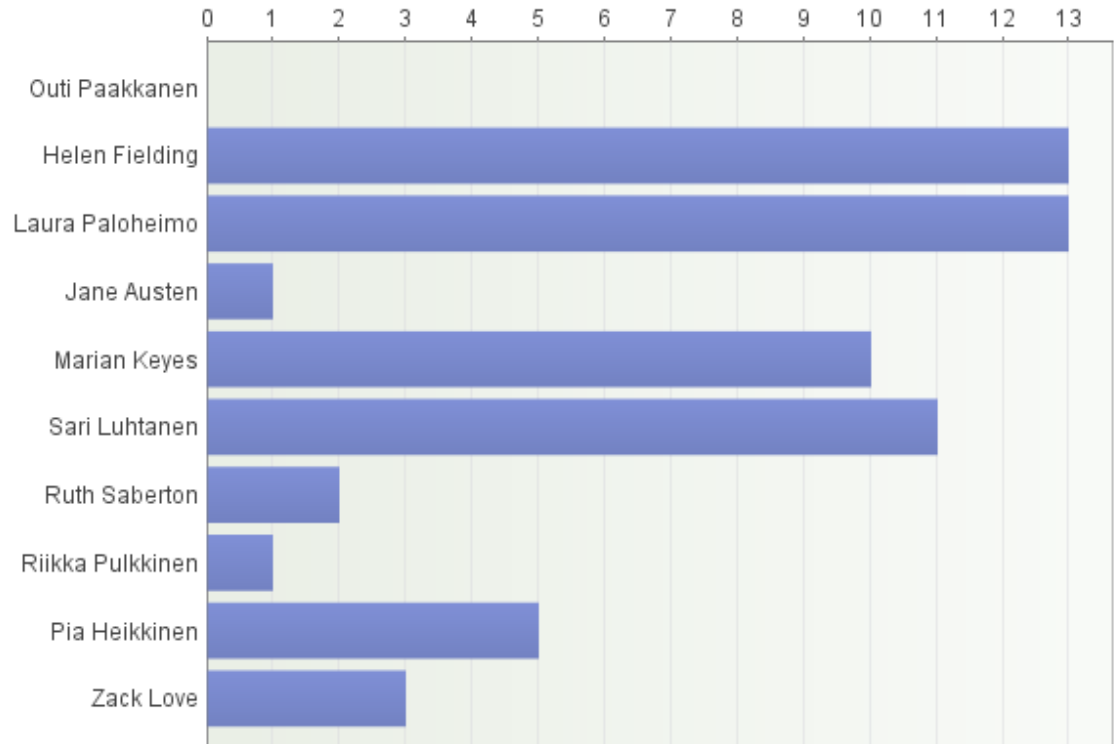
Chick lit -kirjallisuuden esille nostamisesta kirjastossa tiedusteltiin seuraavassa kysymyksessä. Tällä pyrittiin saamaan tietoa siitä, ovatko kirjastot edistäneet asiakkaiden tietoisuutta chick lit -kirjallisuudesta. Tässä kysymyksessä vastaajat pystyivät valitsemaan useamman sopivan vaihtoehdon. Vaihtoehtoina olivat: kirjanäyttelyillä, kirjailijavierailuilla, lukupiireillä tai jollain muulla tavalla, millaisella? ja siihen he saivat lisätä oman vaihtoehdon. Kuten kuviosta 8 (Kuvio 8) voidaan nähdä, kaikissa kysymykseen vastanneissa kirjastoissa on järjestetty kirjanäyttelyitä chick lit -kirjal-

lisuudesta. Lisäksi neljässä kirjastossa on ollut kirjailijavierailuja chick lit -kirjallisuusteeman puitteissa. Myös lukupiiriä on pidetty eräässä kirjastossa chick lit -kirjallisuus aiheena.

Kuvio 8. Tavat nostaa chick lit -kirjallisuutta esille. (N=10)

Tämän kyselytutkimuksen viimeisenä kysymyksenä kysyttiin vastaajilta eli kirjastoalan ammattilaisilta, ketkä listatuista kirjailijoista kirjoittavat chick lit -kirjallisuutta heidän mielestään. Vastaajat saivat valita useammasta vaihtoehdosta niin monta kuin halusivat. Vaihtoehtoina olivat: Outi Paakkanen, Helen Fielding, Laura Paloheimo, Jane Austen, Marian Keyes, Sari Luhtanen, Ruth Saberton, Riikka Pulkkinen, Pia Heikkinen ja Zack Love. Tällä kysymyksellä selvitettiin, kuinka hyvin vastaajat tuntevat ja tietävät chick lit -kirjailijoita. Tähän kysymykseen vastasivat kaikki 13:sta vastaajaa. Kaikki heistä mielsivät Helen Fieldingin ja Laura Paloheimon chick lit -kirjailijoiksi kuten kuvio 9 (Kuvio 9) voidaan havaita. Vastaajista yksitoista mielsi Sari Luhtasen chick lit -kirjailijaksi. Marian Keyes:n valitsi kymmenen, Pia Heikkilän viisi ja kolme Zack Love:n. Ruth Saberton puolestaan mielsi kaksi vastaajaa chick lit -kirjailijaksi. Riikka Pulkkinen ja Jane Austenin mielsi chick lit -kirjailijaksi yksi vastaaja. Outi Paakkasta kukaan ei mieltänyt chick lit -kirjailijaksi. Kaikki listassa olleet kirjailijat olivat chick lit -kirjailijoita Outi Paakkasta lukuun ottamatta.

Kuvio 9. Vastaajien mieltämien chick lit -kirjailijoiden jakauma. (N=13)

7.2 Listamenetelmällä saadut tulokset

Listamenetelmän eli listavertailun avulla tutkittiin loka-marraskuun aikana vuonna 2017, Suomen tämänhetkisten maakuntakirjastojen sekä Helsingin kaupunginkirjaston kokoelmia ja niistä löytyviä chick lit -kirjoja. Yhteensä tutkittiin siis 20:en kirjaston kokoelmat. Vertailun käytännön toteutuksessa käytettiin kirjastojen verkkokirjastoja. Ennen vertailun tekemistä laadittiin ad-hoc -lista toimi tärkeimpien chick lit -kirjojen luettelona, jota verrattiin kaikkien tutkimuksen kohteina olleiden kirjastojen kokoelmiin. Kirjaston kokoelman ja listan teosten yhteneväisyydestä saatiin lasketua lukua, joka kertoi, kuinka hyvin ne muistuttavat toisiaan. Mitä korkeampi prosenttiluku, sitä parempi kirjaston kokoelma.

Listavertailulla tehdyssä tutkimuksessa selvisi, että kaikista Suomen maakuntakirjastoista ja Helsingin kaupunginkirjastosta löytyy chick lit -kirjallisuutta. Niiden monipuolisuus ja laajuus vaihtelevat kirjastoittain, jonkin verran. Kovin suuria eroja ei

eri maakuntakirjastojen ja Helsingin kaupunginkirjaston chick lit -kokoelmien välillä ole kuitenkaan havaittavissa. Taulukosta 7 (Taulukko 7) huomataan, että ääripäissä olevien kirjastojen kokoelmilla on 38,46 %:n eroavaisuus. Toisessa on eniten vastaavuuksia listan kanssa eli 92,31 %. Se kuuluu Helsingin kaupunginkirjastolle. Vähiten listan kanssa yhtäläisyyksiä oli Maarianhaminan kaupunginkirjastolla, 53,85 %.

Maantieteellisestä näkökulmasta tarkasteltuna, listamenetelmällä saatuja tuloksia, ei voida tehdä kovin pitkälle meneviä yleisyyksiä tai päätelmiä. Sen verran on hajontaa maakuntakirjastojen välillä, vaikka samalla suunnalla sijaitsevatkin. Voidaan kuitenkin sanoa, että yli 80 % vastaavuudeksi saaneista maakuntakirjastoista suurin osa sijaitsee Etelä- tai Länsi-Suomessa. Vastaavuus jää alle 80 % kirjastoissa, jotka sijaitsevat Pohjois-, Keski- tai Itä-Suomessa.

Taulukko 7. Listavertailun tulokset kirjastoittain. (N=20)

Maakuntakirjasto	Vastaavuusprosentti
Helsinki	92,31 %
Turku	85,90 %
Kuopio	83,33 %
Vaasa	83,33 %
Jyväskylä	82,05 %
Porvoo	82,05 %
Tampere	82,05 %
Lahti	80,77 %
Pori	80,77 %
Kajaani	79,49 %
Kokkola	79,49 %
Seinäjoki	79,49 %
Hämeenlinna	76,92 %
Kouvola	76,92 %
Oulu	75,64 %
Joensuu	73,08 %
Mikkeli	70,51 %
Lappeenranta	66,67 %
Rovaniemi	64,10 %
Maarianhamina	53,85 %

Kuten taulukosta 7 huomaa Helsingin kaupunginkirjaston vastaavuusprosentti ad-hoc -listan kanssa on 92,31 %. Sieltä löytyy kaikkien keskeisimpien chick lit -kirjailijoiden tärkeimmät teokset. Myös uusimpien ja hieman tuntemattomampien chick lit -kirjailijoiden teoksia on Helsingin kaupunginkirjaston kokoelmissa. Vertailulistalla oli sellaisia chick lit -kirjoja sekä kirjailijoita, joita ei Helsingin kaupunginkirjastosta löytynyt. Siitä syystä vastaavuudeksi vertailulistan kanssa ei tullut täyttä 100 %:a.

Helsingin kaupunginkirjaston jälkeen, parhaimmat vastaavuusprosenttiluvut, listan kanssa olivat Turussa 85,90 %, Vaasassa ja Kuopiossa se oli 83,33 %. Jyväskylässä, Tampereella sekä Porvoossa oli saman verran vastaavuuksia listan kanssa eli 82,05 %. Porvoo on Uudenmaan maakuntakirjasto, jonka kokoelmaan ja sen sisältöön vaikuttaa sijainti vahvasti. Se näkyy myös vastaavuusprosentin korkeana lukuna. Porissa oli vastaavuusprosentti 80,77 % samoin kuin Lahdessa.

70 %:a tai enemmän vastaavuuksia laatimani ad-hoc -listan kanssa oli Seinäjoella ja Kajaanilla sekä Kokkolalla 79,49 %. Kouvolalla ja Hämeenlinnalla oli 76,92 %, Oululla 75,54 %, Joensuulla 73,08 % sekä Mikkelillä 70,51 %. Lisäksi alle 70 %:n jäivät Lappeenrannan maakuntakirjasto, jolla vastaavuusprosentti vertailulistan kanssa oli 66,67 %. Rovaniemen maakuntakirjastolla puolestaan vastaavuusprosentti luku oli 64,10 % ja Maarianhaminalla 53,85 %.

Listamenetelmän tuloksista voidaan päätellä, että Helsingin kaupunginkirjastolla on hyvin monipuolinen ja maakuntakirjastoja kattavampi chick lit -kirjallisuuden kokoelma. Maarianhaminassa on vähiten chick lit -kirjallisuutta ainakin laaditun listan mukaan. Muuten on melko tasaisesti chick lit -kirjallisuutta Suomen maakuntakirjastoissa. Maakuntakirjastojen kokoelmissa on etupäässä bestseller-kirjailijoita ja heidän teoksiaan, jotka ovat olleet esillä eri medioissa. Hieman tuntemattomammat eivät ole löytäneet tietään kaikkiin Suomen maakuntakirjastoihin. Kuitenkin Helsinkiin ovat harvinaisemmatkin päätyneet, mutta ei sielläkään aivan kaikki ole.

Selkeitä yleistyksiä tai päätelmiä tämän tutkimuksen perusteella ei voida tehdä tulosten jakaantuessa melko tasaisesti 60 % –80 % paikkeille kaikissa maakuntakirjastoissa. Eri alueilla vaihtelevuutta on havaittavissa jonkin verran. Etelä- ja Länsi-Suomessa sijaitsevat useimmat maakuntakirjastot, jotka saivat yli 80 % vastaavuuksiksi. Samaan lukuun yltäneitä maakuntakirjastoja Pohjois- Keski- ja Itä-Suomen alueella oli vähemmän. Kuitenkaan tulokset eivät osoita selvästi, että tietyllä alueella olisi tietyntasoisia kirjastoja chick lit -kirjallisuuden osalta.

Taulukossa 8 (Taulukko 8) on nähtävissä kymmenen chick lit -kirjaa, jotka löytyivät parhaiten tutkimuksessa mukana olleiden kirjastojen kokoelmista. Kaikista 20:stä listavertailulla läpi käydystä kirjastosta löytyy Helen Fieldingin, *Bridget Jones – elämäni sinkkuna* ja *Bridget Jones - elämä jatkuu* kirjat. Myös Candace Bushnellin,

Sinkkuelämää, Marian Keyesin, *Tuiki tuiki tähtönen* sekä Lauren Weisbergerin, *Haluan Harry Winstonin* löytyvät, jokaisesta tutkitusta kirjastokokoelmasta. Suomalaisista kirjailijoista Niina Hakalahti ja hänen teos *Hengenahdistusta* löytyy Suomen kirjastoista. Sophie Kinsellan, *Himoshoppaajan salaiset unelmat*, Kajsa Ingemarssonin, *Matkalaukkumorsian* sekä Jane Austenin *Ylpeys ja ennakkoluulo* ovat kaikkien tutkimuksen kohteena olleiden kirjastojen kokoelmista.

Taulukko 8. Kirjastoista parhaiten löytyvät chick lit -kirjat.

Teos	Kirjailija
Bridget Jones - elämä jatkuu	Fielding, Helen
Bridget Jones - elämäni sinkkuna	Fielding, Helen
Sinkkuelämää	Bushnell, Candace
Tuiki tuiki tähtönen	Keyes, Marian
Haluan Harry Winstonin	Weisberger, Lauren
Hengenahdistusta	Hakalahti, Niina
Hiekkalinnoja	Green, Jane
Himoshoppaajan salaiset unelmat	Kinsella, Sophie
Matkalaukkumorsian	Ingemarsson, Kajsa
Ylpeys ja ennakkoluulo	Austen, Jane

Kuten taulukosta 9 (Taulukko 9) voidaan todeta kirjastoista heikoiten löytyi listaver-tailulla tehdyn tutkimuksen mukaan: Ruth Sabertonin: *Chances*, *The island legacy* ja *Treasure of the heart* näitä teoksia ei löytynyt mistään kirjastosta. Myös Lyndia Renhamin teokset: *Fudge Berries and frogs' knickers*, *It had to be you* ja *The valentine present and other* olivat sellaisia, joita ei kirjastojen kokoelmista löytynyt. Muutamaman kirjaston kokoelmista löytyivät: Lindsey Kelkin, *The single girl's to do list* ja *A girl's best friend* sekä Wei Huin, *Marrying Buddha*. Lisäksi Holly Cavendishin, *Looking for Fireworks* löytyi yhdestä kirjastosta.

Taulukko 9. Kirjastoista heikoiten löytyvät chick lit -kirjat.

Teos	Kirjailija
Chances	Saberton Ruth
Fudge Berries and frogs' knickers	Renham, Lynda
It had to be you	Renham, Lynda
The island legacy	Saberton Ruth
The valentine present and other	Renham, Lynda
Treasure of the heart	Saberton Ruth
Marrying Buddha	Wei Hui
Looking for Fireworks	Cavendish, Holly
The single girl's to do list	Kelk, Lindsey
A girl's best friend	Kelk, Lindsey

8 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tekoaikaan oli maakuntakirjastoja 19 ja yleisten kirjastojen keskuskirjastona toimi Helsingin kaupunginkirjasto. Se oli myös tässä opinnäytetyössä tutkinnankohtena täydentämässä sekä antamassa perspektiiviä Suomen yleisten kirjastojen chick lit -kirjallisuuden tilanteesta.

Tämän chick lit -kirjallisuutta Suomen yleisissä kirjoissa tutkineen opinnäytetyön kyselytutkimukseen vastasi 13, maakuntakirjastonsa edustajaa yhteensä, 20:stä mahdollisesta vastaajasta. Vastausprosentti oli 65 %. Heistäkään kaikki eivät vastanneet jokaiseen kyselyn kysymykseen. Listamenetelmällä saatiin vastauksia niidenkin kirjastojen osalta, jotka eivät kyselytutkimukseen vastanneet. Laaditun listan kanssa käytiin kaikkien 20:en tutkimuksen kohtena olleiden kirjastojenkokoelmat läpi 78:n chick lit -teoksen osalta. Kun yli puolet ja joissain kysymyksissä puolet, mahdollisista vastaajista tavoitettiin antamaan heidän kirjastonsa näkemys sekä tilanne chick lit -kirjallisuuden osalta, voidaan kyselyn vastaajien lukumäärää pitää hyvänä. Kyselyn tuloksista pystyttiin poimimaan vastauksia tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin ja listamenetelmän tuloksilla täydennettiin sekä ratkaistiin niiden molempien avulla tutkimusongelma.

Kyselytutkimuksessa kartoitettiin aluksi vastaajien taustaa. Taustakysymysten tuloksista selvisi, että vastaajat olivat naisia ja he sijoittuivat 30–60 ikävuoden tietämille. He olivat korkeasti koulutettuja. Ammattinimikkeet vaihtelivat, mutta kirjastonhoitaja -nimikkeellä oli selvästi eniten. Vastausaktiivisuus kyselyyn maakuntatasolla oli vaihtelevaa ja yleistyksiä ei voida niistä tuloksista tehdä. Myös siksi, että maakuntakirjastot ovat jakaantuneet maantieteellisesti epätasaisesti; eteläisessä Suomessa on enemmän maakuntakirjastoja kuin pohjoisemmassa. Kirjastoammattilaisten keskuudessa chick lit ja chick lit -kirjallisuus tunnetaan kyselyn perusteella melko hyvin.

Kaikista 13:sta verkkokyselyyn vastanneesta kirjastosta, löytyy chick lit -kirjallisuutta. Niistä kirjastoista löytyy chick lit -kirjallisuutta vähintään 100 nimekettä ja enimmillään kaikki ilmestyvä chick lit -kirjallisuus. Pääasiassa chick lit -kirjallisuuden tilanne kirjastoissa nimekkeiden osalta on hyvä ja joissain erittäin hyvä. Lisäksi chick

lit -teoksia löytyy vastaajakirjastoista e-kirjoina, mutta selvästi vähemmän kuin painettuja kirjoja. Enimmillään chick lit -e-kirjoja on noin 50 nimekettä ja vähimmillään muutama nimeke. Näistä nimekemääristä voidaan päätellä, että kauno- ja viihdekirjallisuutta löytyy kirjastoista ja että niitä ei enää vieroksuta. Myös chick lit -kirjallisuudenlajia löytyy kaikista kyselyyn vastanneista maakunnista. Sen merkitystä ei enää väheksytä. Tältä osin voidaan sanoa, että osa epäilyistä ja väitteistä ovat kumoutuneet, joita teoriaosassa nousi esiin.

Kyselyyn vastanneiden kirjastojen chick lit -kirjojen kielivalikoimasta voidaan päätellä, että suomi ja englanti ovat suosituimmat ja halutuimmat. Myös naapurimaiden kielet; ruotsi ja venäjä ovat hyvin edustettuina osassa kirjastoista. Ruotsin kielen ollessa Suomen toinen virallinen kieli selittyy ruotsinkielisen chick lit -kirjallisuuden vahva läsnäolo sekä ruotsinkielisillä alueilla sijaitsevien kirjastojen vastaukset nostattavat lukua. Lisäksi eurooppalaiset isoilla kielillä kirjoitetut chick lit -teokset ovat saaneet sijansa osasta kirjastoista. Kun chick lit -kirjallisuutta on tarjolla monipuolisesti eri kielillä, on yhä useammalla mahdollisuus lukea. Varsinkin itselle sopivalla kielellä ja näin täytyy vaade, että kaikille lukijoille tulee olla kirja, jota voi lukea.

Kotimaista ja ulkomaalaista chick lit -kirjallisuutta löytyi kirjastoista, mutta määrän vaihtelu oli melko suuri ääripäiden välillä. Kotimaisessa chick lit -kirjallisuudessa oli parhaimmillaan yli 120 nimekettä ja heikoiten alle 30 nimekettä. Kyselyyn vastanneista kirjastoista löytyy selvästi enemmän ulkomaalisten chick lit -kirjailijoiden kirjoja kuin kotimaisten kollegoidensa. Suurimmassa osassa kirjastoista, oli yli 120 ulkomaalaisen kirjailijan kirjoittamaa chick lit -teosta. Heikoimmillaan määrä oli 30–60 nimekkeen välillä. Saatavissa oleva chick lit -kirjallisuus valikoima vaikuttaa näihin määriin luonnollisesti. Kirjastojenkokoelmien odotetaan olevan monipuolisia ja kattavia, mikä kokoelmatyön teoriassa jo mainittiin.

Suomalaista, brittiläistä ja yhdysvaltalaisista chick lit -kirjallisuutta on tällä hetkellä eniten kyselyyn vastanneiden kirjastojen kokoelmissa. Myös naapurimaat ovat hyvin edustettuina. Englanninkieli ja englanninkielinen alue eli angloamerikkalaiset maat ovat ne, jotka ovat edustettuina, selvästi eniten kirjastojen chick lit -kirjojen hankinnassa. Syynä siihen on, että niitä käännetään suomeksi eniten ja sitä kautta niitä on saatavilla hyvin. Toisaalta siihen vaikuttaa se, että eniten chick lit -kirjallisuutta kirjoitetaan juuri Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa.

Kaikista kyselyyn vastanneista kirjastoista lainataan chick lit -kirjoja ja lainauskerrat ovat 50:sta yli 200 kertaan vuodessa. Suosituimmat kirjailijat lainausten perusteella ovat: Jojo Mayes, Sophie Kinsella sekä Helen Fielding. Suomalaisista kirjailijoista Veera Vaahtera on suosituin kirjailija lainauslukujen mukaan. Suosituimmat chick lit -kirjat puolestaan ovat Sophie Kinsellän; *Himoshoppaaja-sarjan* kirjat sekä Helen Fieldingin; *Bridget Jones -sarjan* teokset. Nämä ovat olleet eniten eri medioiden esille nostamia ja mainostamia teoksia, jossa on osa syy niiden suosioon. Myös Jojo Mayes kuuluu heihin. Ylipäättään asiakkaiden kiinnostus chick lit -kirjallisuutta kohtaan on olemassa ja myös havaittavissa. Se näkyy genren kirjallisuuden hankinnoissa ja lainauksina, mutta myös siinä, että sitä koskevia kysymyksiä esitetään melkein kaikissa kyselyyn vastanneissa kirjastoissa. Näin on kumoutunut teoriaosassa esiin noussut epäily siitä, että Suomessa ei voisi olla lukijakuntaa chick lit -kirjallisuudelle ja että tänne ei sovi niissä oleva elämä.

Chick lit -kirjallisuuden sijoittaminen osaksi kirjaston kokoelmaa vaihtelee hyvin paljon. Pääasiassa ne ovat muun kertomakirjallisuuden kanssa sekaisin. Yksittäisissä kirjastoissa ne on hyllytetty kertomakirjallisuuden alaluokkiin. Asiasanoituksella on chick lit -kirjallisuutta eroteltu muusta aineistosta ja pyritty helpottamaan niiden löytymistä suurimmassa osassa kirjastoja. Tämä onkin jo kauno- ja viihdekirjallisuus kappaleessa esiin noussut tärkeä aineiston löytyvyyteen vaikuttava tekijä. Muutamassa kirjastossa käytetään genretarroja erottelemaan chick lit -kirjat muista kirjoista. Kirjanäyttelyt ovat suosituin tapa nostaa chick lit -kirjallisuutta esille kirjastoissa. Myös kirjailijavierailuja on ollut muutamassa kirjastossa.

Chick lit -kirjailijat tunnistettiin ja tiedettiin, kuka ei ollut genren edustaja eli Outi Pakkanen. Kuitenkin chick lit -kirjailijoiden tunnistamisessa oli melko paljon hajontaa ja kaikki palkit diagrammissa eivät kasvaneet täysiin mittoihin. Syynä saattoi olla, että eivät kaikki vastaajat valinneet jokaista tunnistamaansa kirjailijaa tai he eivät mielellään heittä chick lit -kirjailijoiksi. Kaikki muut listan kirjailijat olivat chick lit -kirjallisuuden kirjoittajia paitsi Outi Pakkanen. Useampi chick lit -kirjallisuutta kirjoittava kirjailija mainittiin chick lit -kirjallisuutta esittelevässä osiossa.

Listamenetelmällä saatujen tulosten pohjalta voidaan todeta, että kaikista Suomen maakuntakirjastoista sekä Helsingin kaupunginkirjastosta löytyy chick lit -kirjallisuutta. Määrä ja monipuolisuus vaihtelevat, jonkin verran alueittain ja kirjastoittain.

Kuitenkaan kovin suuria eroja ei ole havaittavissa listavertailutulosten perusteella. Parhaiten kirjastojen kokoelmista löytyivät eniten median huomiota saaneet teokset ja heikoiten ulkomaalaiset hieman oudommat teokset.

Verkkokyselyn ja listamenetelmän avulla saatiin hyvä ja suuntaa antava kokonaisnäkemys sekä -katsaus chick lit -kirjallisuuden asemasta, Suomen yleisissä kirjastoissa. Loppuyhteenvedona voidaankin sanoa, että kaikkialla Suomessa on chick lit -kirjallisuutta, jokaisen tutkimuksen kohteena olleen kirjaston kokoelmista löytyy sitä. Chick lit -kirjallisuutta lukeva ja sitä haluava saa sitä kyllä luettavakseen kirjastoista missä päin maata onkaan. Määrät ja monipuolisuus vaihtelevat kirjastoittain, mutta kaikkialle sitä hankitaan ja tuoreimmatkin julkaisut löytyvät kaikista. Chick lit -kirjallisuutta lainataan eri puolilla Suomea, joka kertoo siitä, että sitä luetaan ja sillä on kysyntää. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että chick lit -kirjallisuus on löytänyt tiensä Suomeen, sen yleisiin kirjastoihin ja lukijakuntakin on ottanut sen omakseen. Varsinkin angloamerikkalaiset genren edustajat ovat suosittuja niin kirjastojen kuin lukijakunnankin keskuudessa, mutta ilahduttavan paljon on myös muualta maailmasta kirjallisuudenlajin edustajia. Lisäksi kotimaiset chick lit -kirjailijat ja heidän teoksensa ovat kirjastoista saatavilla ja kautta maan kaikki heidän tuotantonsa kirjat löytyvät niistä. Maarianhaminan kaupunginkirjastoa lukuun ottamatta. Chick lit -kirjallisuus on tullut Suomeen jäädäkseen.

9 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön kehittämiskohtia on useampia. Yksi niistä on kyselytutkimuksen kysymysten ja muotoilun miettiminen toimivammiksi. Vastauksia käydessä läpi selvisi, että joitain kysymyksiä oli ymmärretty monella tavalla ja toisaalta muutaman kysymyksen kohdalla itse huomasi niiden tulkinnanvaraisuuden. Se johti ajatukseen; ovatko kysymykset olleet hankalat ymmärtää tai olisivatko ne voineet olla toisenlaisessa muodossa. Myös muutamia kieliopillisia; yhdyssanavirheitä oli jäänyt kyselylomakkeelle. Kysymysten asettamisen sekä muotoilun miettiminen useampaan kertaan korostuivat. Etenkin avointen kysymysten kohdalla niiden haasteet ja hankaluudet kävivät selviksi ja niistä oli nähtävissä, että kysymyksiä ei oltu ymmärretty ehkä oikein. Avointen vastausten tulkinnanvaraisuus oli asia, joka tuloksia kirjoittaessa asetti haasteita. Samoin kävi toteen, että avoimet kysymykset jätettiin herkimmin väliin. Isompi virhe jäi koulutustaustaa tiedustelevan kysymyksen vastausvaihtoehtoihin. Nyt siellä oli ammattikoulu/lukio, alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto, yliopistotutkinto tai avoin vastaus. Kolme korkeakoulututkintoa menevät päällekkäin ja aiheuttavat siksi sekaannusta niin vastaajissa, mutta myös vastausten tulkinnassa. Koska yliopistossa voi suorittaa sekä alemman korkeakoulututkinnon eli kandidaatintutkinnon että ylemmän korkeakoulututkinnon eli maisteri- tai tohtoritutkinnon. Myös ammattikorkeakoulussa on mahdollista suorittaa: alempi korkeakoulututkinto sekä ylempi korkeakoulututkinto. Vaihtoehtojen näiden osalta olisi pitänyt olla tarkemmat.

Toinen asia, joka kyselyn tuloksia käydessä läpi mietitytti; miten chick lit -kirjallisuus ymmärretään. Onko kaikilla samanlainen käsitys siitä vai mieltääkö joku sen toisin. Toisin sanoen, ketkä kirjailijat mielletään chick lit -kirjailijoiksi ja ketkä eivät sekä mitkä teokset siihen kuuluvat ja onko kaikilla samansuuntaiset ajatukset. Chick litiä, kun ei voida rajata kovin tiukasti koska eripuolilla maailmaa siitä on tehty erilaisia versioita. Silloin ei voida varmuudella sanoa, mikä on chick lit -kirjallisuutta ja mikä ei. Se voisikin olla jatkotutkimuksen kohde, että miten chick lit -kirjallisuus ymmärretään ja mikä sitä on. Toinen tutkimuksen tai selvityksen kohde olisi minkälaista chick litiä missäkin päin maailmaa kirjoitetaan, mitkä kaikki katsotaan sen varjon alle

kuuluviiksi. Lähdemateriaalissa ja tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa sitä on hie-
man käsiteltykin, mutta silti kaipaisi tarkempaa sekä päivitettyä tietoa chick lit -kir-
jallisuudesta ja sen eri maissa tehdyistä muunnoksista.

Kyselytutkimukseen vastasi 13:sta ja joihinkin kysymyksiin kymmenen kirjastoa.
Seitsemän jätti siis vastaamatta. Varmaankin taustatyö osoitteiden ja henkilöiden
osalta olisi voinut olla parempi. Kuitenkin yli puolelta kirjastoista saapui vastaus, jo-
hon voi ja saa olla tyytyväinen. Listamenetelmällä sai täydennettyä tietoja myös nii-
den kirjastojen osalta, joista ei kyselyyn vastattu. Listavertailu onnistui, mutta sitä
voisi parantaa niin, että listalla olisi enemmän teoksia. Lisäksi sen avulla pystyisi
saamaan enemmän ja monipuolisemmin tietoja kunkin kirjaston chick lit -kirjallisu-
denkokoelmasta. Esimerkiksi chick lit -kirjojen ikää, määrää ja millä kielillä löytyy
voisi selvittää.

Jatkotutkimuksia voisi chick lit -kirjallisuudesta tehdä niin, että vaihtaa tutkimusme-
netelmäksi laadullisen tutkimuksen ja sen menetelmillä selvittää tarkemmin chick lit
-kirjallisuuden tilannetta. Sen avulla voisi kysyä kirjastojen tai kirjastolaisten mielipi-
dettä chick lit -kirjallisuudesta. Lisäksi voisi tehdä chick lit -kirjallisuuteen tai viihde-
kirjallisuuteen yleensä liittyvän kyselyn asiakkaille ja kysyä heidän mielipidettään
genrestä.

Kyselytutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että chick lit -kirjoja merkitään vaihtelevin me-
netelmin ja joissain kirjastoissa ei lainkaan. Kehitysehdotuksena siihen olisi, että
chick lit -genrelle luotaisiin oma symboli esimerkiksi korkokenkä, käsilaukku tai
vaikka cocktaillasi. Se olisi tarramuodossa ja liimattaisiin kaikkiin chick lit -teoksiin.
Uusien kohdalla se voisi tapahtua muovituksen yhteydessä. Niistä tunnistaisi chick
lit -genren edustajan muiden kauno- ja viihdekirjallisuuden kirjojen seasta, kun kui-
tenkaan kaikissa kirjastoissa ei ole mahdollista tuoda niitä muuten esille. Saman-
laista tarrasymboli-merkintä periaatetta voisi käyttää muidenkin genrejen kohdalla ja
kaikissa Suomen yleisissä kirjastoissa, miksei myös muissa kirjastoissa. Toki jon-
kinlaista genretarroitusta on jo olemassa, mutta sitä voisi kehittää ja levittää kaikkiin
yleisiin kirjastoihin sekä ohjeistaa asiakkaita niiden käyttöön tai osastoille selkeät
symbolien selitykset esille.

Muita tapoja, miten chick lit -kirjallisuutta voisi tuoda paremmin kirjastoissa esille on enemmän chick lit -kirjailijoiden vierailuja, aiheeseen sopivia kirjapiirejä, kirjavinkkausta genren kirjoista. Lisäksi voisi olla chick lit -teemaisia iltapäiviä tai lauantaita, joissa sissimarkkinoidaan tätä kirjallisuudenlajia. Silloin voisi olla aiheeseen liittyvää toimintaa esimerkiksi paikallinen kauneusalan yrittäjä voisi tehdä kynsihuoltoja ja kertoa kauneudenhoito -vinkkejä.

LÄHTEET

- Almgren, P. 2006. Rakkautta, rakkautta taas: sinkut romantiikan perinteiden pyörteissä. Teoksessa: Hypén, K. (toim.). 2006. Fiktiota! levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 150–68.
- Atkinson, R. 1984. The citation as intertext: Toward a theory of the selection process. *Library Resources and Technical Services* (April/June), 109–119.
- Chen, E. 2010. Neoliberal self-governance and popular postfeminism in contemporary Anglo-American chick lit. *Concentric: Literary and cultural studies* 36 (1), 243–275.
- Chen, E. 2012: Shanghai(ed) Babies. *Feminist media studies* 12 (2), 214–228.
- Clayton, P. & Gorman, G. 2001. Managing information resources in libraries: Collection management in theory and practice. London: Library Association Publishing.
- Davis-Kahl. 2008. The Case for chick lit in academic libraries. *Collection building* 27 (1), 18–21.
- Eskola, E. 2004. Suositellut, valitut ja luetut: kirjallisuus kirjastoissa 1918–1939. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Ferriss, S. & Young, M. (ed.) 2006a. Chick lit. The New woman's fiction. [Verkkojulkaisu]. New York and London: Routledge. [Viitattu 12.7.2017]. Saatavana: Ebsco Library & Information Science Source -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Ferriss, S. & Young, M. 2006b. Chicks, girls and choice: Redefining feminism. *The Journal for thematic dialogue* 6, 87–97.
- Ferriss, S. & Young, M. 2006c. A generational divide over chick lit. *Chronicle of higher education* 25 (38), B13–B14.
- Ferriss, S. & Young, M. 2006d. Introduction. [Verkkojulkaisu]. In: S. Ferriss M. Young (ed.) Chick lit. The New woman's fiction. New York and London: Routledge. 1–16. [Viitattu 12.7.2017]. Saatavana: Ebsco Library & Information Science Source -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Granfelt, A. A. 1905. Opas kansankirjastojen hoidossa. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Gundling, N. H. 1934 *Vollständige Historie der Gelehrtheit I–IV*. Frankfurt & Leibzig

- Haasio, A. & Savolainen, R. 2004. Tiedonhankintatutkimuksen perusteet. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.
- Harzewski, S. 2006. Tradition and displacement in the new novel of manners. [Verkkojulkaisun osa]. In: S. Ferriss M. Young (ed.) Chick lit. The New woman's fiction. New York and London: Routledge, 29-46. [Viitattu 12.7.2017]. Saatavana: https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=ZCY3umAg-MMUC&oi=fnd&pg=PA29&dq=Chick+Lit:+The+New+Woman%27s+Fiction&ots=c_2AlqTZ8L&sig=i58XsEceqGG5zy3eJitCHOrsUNs&redir_esc=y#v=onepage&q=Chick%20Lit%3A%20The%20New%20Woman%27s%20Fiction&f=false
- Harzewski, S. 2011. Chick Lit and Postfeminism. [Verkkojulkaisu]. University of Virginia Press. Saatavana Ebsco -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Hoffmann, F. & Wood, R. 2005. Library collection development policies. Academic public and special libraries. Lanham Maryland: The Scarecrow Press.
- Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2013. Tilastolliset menetelmät. 5. –8. p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Hosiaisuus, Y. 2003. Kirjallisuuden sanakirja. Helsinki: WSOY.
- Hosiaisuus, Y. 2016. Kirjoitusoppi: aapisesta äänirunoon. Helsinki: BTJ Finland.
- Huhtala, L. 2006. Kuria ja kurittomuutta: hieman lajeista ja kaanonista. Teoksessa: Hypén, K. (toim.). 2006. Fiktiota! levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 67–84.
- Hypén, K. (toim.). 2006a. Fiktiota! levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.
- Hypén, K. 2006b. "... tilata ja järjestää, luetteloida ja varastoida, auttaa lukijoita valitsemaan ja löytämään": kirjastot ja kaunokirjallisuus. Teoksessa: Hypén, K. (toim.). 2006. Fiktiota! levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 11–66.
- Iivonen, M. 1985. Kaunokirjallisuuden kirjastoluokituksesta. 2. korj. p. Tampere: Tampereen yliopisto. Tampereen yliopiston kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen tutkimuksia 20.
- Johnson, P. 2004. Fundamentals of collection development & management. Chicago: ALA.
- Juntunen, A. & Saarti, J. 1992. Kaunokirjallisuuden sisällönkuvaus yleisissä kirjastoissa. Oulun yliopisto. Kirjastotieteen ja informatiikan laitos. Pro gradu –työ.

- Kananen, J. 2008a. Kvali: kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja.
- Kananen, J. 2008b. Kvantti: kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja.
- Kirjasampo.fi. Ei päiväystä. Haku. [Verkkosivusto]. Kirjastot.fi. [Viitattu 27.8.2017]. Saatavana: <http://www.kirjasampo.fi/fi/search/kulsa/chick%20lit#.WaKGg9HRu0Q>
- Kirjastot.fi. Ei päiväystä. Maakuntakirjastot. [Verkkosivusto]. Kirjastot.fi. [Viitattu 17.4.2017]. Saatavana: http://www.kirjastot.fi/kirjastoala/maakuntakirjastot?language_content_entity=fi
- L. 4.12.1998/904. Kirjastolaki.
- L. 29.12.2016/1492. Kirjastolaki.
- Lee, H-L. 2000. What is a collection? *Journal of the American Society for information Science*. 51 (12), 1106–1113.
- Lee, H-L. 2003a. Collection development as a social process. *Journal of Academic Librarianship* 29 (1), 23-31.
- Lee, H-L. 2003b. Information spaces and collections: Implications for organization. *Library & Information Science Research* 26, 419–436.
- Lahtinen, L. 2017a. Ulkomaalaisia chick lit -kirjoja. [Valokuva].
- Lahtinen, L. 2017b. Suomalaisia chick lit -kirjoja. [Valokuva].
- Liakka, N. 1916. Kirjastoasiasta: mietteitä ja esityksiä. Helsinki: Kansanvalistus-seura. Kansanvalistusseuran toimituksia 173.
- Lyytikäinen, P., Klapuri, T. & Maijala, M. Genre and interpretation. Department of Finnish, Finno-Ugrian and Scandinavian Studies, University of Helsinki : Finnish Graduate School of Literary Studies. Helsinki.
- Mazza, C. 2006. Who´s laughing now? A short history of chick lit and the perversion of a genre. [Verkkojulkaisu]. In: S. Ferriss M. Young (ed.) Chick lit. The

- New woman's fiction. New York and London: Routledge, 17–28. [Viitattu 12.7.2017]. Saatavana: <https://books.google.fi/books?id=ZCY3um-AgMMUC&printsec=frontcover&dq=Chick+Lit:+The+New+Woman%27s+Fiction&hl=fi&sa=X&ved=0ahUKEwidzvTJnoPVAhVrLZoKHxFTCSIQ6AEIlzAA#v=onepage&q=Chick%20Lit%3A%20The%20New%20Woman%27s%20Fiction&f=false>
- Melkas, K. 2013. Populaarin politiikka romanttisessa ja historiallisessa vihteessä. Suomen nykykirjallisuus 1. Lajeja, poetiikkaa. – Mika Hallila, Yrjö Hosiaisuoma, Sanna Karkulehto, Leena Kirstinä & Jussi Ojajärvi (toim.). Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Naurunsky-Laden, S. 2010. Popular writing in post-transitional South Africa as an agency of socio-cultural change; or, “meet mzanzi’s mr and mrs new black”. *English studies in Africa* 53 (1), 62–78.
- Nevalainen, T. 2015. Pinkit piikkikorot. Chick lit -kirjallisuuden postfeministiset sisällöt ja lukijat niiden merkityksellistäjinä. [Verkkajulkaisu]. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. *Dissertations in Education, Humanities, and Theology*; 67. Väitöskirja. [Viitattu 13.4.2017]. Saatavana: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1745-4/urn_isbn_978-952-61-1745-4.pdf
- Paakkanen, E. 2010. Petra Pan Mikä-Mikä-Maassa: suomalaisen chick lit -kirjallisuuden tarkastelua. Helsinki: Helsingin yliopisto. *Kotimainen kirjallisuus. Pro gradu -tutkielma*.
- Pahkinen, E. 2010. Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistoanalyysi. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Palmgren, V. 1910. Kirjastot ja kansankasvatus: muistiinpanoja opintomatkalta Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoihin. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Pynssi, S. 2013. Die ganz andere Türkin: identiteetti ja chick lit 2000-luvun saksanturkkilaisessa naiskirjallisuudessa, esimerkkeinä Iris Alanyalın *Die Blaue Reise* ja Hatice Akyünin *Einmal Hans mit scharfer Soße*. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, kirjallisuus. Pro gradu -tutkielma. [Viitattu 14.4.2017]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201310282496>
- Ratilainen, S. 2014. Eliittinaiset ja arkipäivän glamour populaarikulttuurissa. Naisia Venäjän kulttuurihistoriassa. – Arja Rosenholm, Suvi Salmenniemi & Marja Sorvari (toim.). Helsinki: Gaudeamus, 316–338.
- Saarti, J. 1996. Romaanit hukassa? Kertomakirjallisuuden hyllyluokituksen vaikutus kirjastonkäyttöön ja kertomakirjallisuuden lainaukseen. Helsinki: BTJ.

- Santiago, K. Stuart. 2009. The Pinay as fun, fearless female: Philippine chick literature in the age of transnation. *Humanities diliman* 6 (1-2), 57–92.
- Shera, J. H. 1970. *Sociological Foundations of Librarianship*. London: Asia Publishing House.
- Snider, J. G. & Osgood, C. E. (toim.) 1969. *Semantic differential technique. A sourcebook*. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Suomen kulttuurirahasto. 2007. Kulttuurirahaston kirjatalokoot 2007. [Verkkosivu]. Suomen kulttuurirahasto. [Viitattu 17.10.2017]. Saatavana: <https://www.skr.fi/fi/kulttuuritoiminta/p%C3%A4%C3%A4ttyneit%C3%A4-hankkeita/kirjatalokoot/hankkeen-esittely>
- Suomi.fi. 3.1.2017. Kunnat ja maakunnat. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.4.2017]. Saatavana: http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/valtio_ ja_kunnat/kunnat_ ja_kunnallishallinto/kunnat_ ja_maakunnat/
- Suominen, V., Saarti, J. & Tuomi, P. 2009. *Bibliografinen valvonta. Johdatus luetteloinnin ja sisällönkuvailun menetelmiin*. Helsinki: BTJ Kustannus.
- Säkö, M. 30.11.2007. Aikuisten tyttökirjat. [Verkkoartikkeli]. *Ylioppilaslehti*. [Viitattu 31.7.2017]. Saatavana: <http://ylioppilaslehti.fi/2007/11/aikuisten-tyttokirjat/>
- Tieteen termipankki. 4. 12. 2014. Genre. [Verkkosivu]. Tieteen kansallinen termipankki (TTP). [Viitattu 3.9.2017]. Saatavana: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:genre>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 5., uud. I. Helsinki: Tammi.
- Tuomi, P. 2011. *Kirjojen keskellä: kirjastonhoitaja kaunokirjallisuuden asiantuntijana*. Helsinki: BTJ Finland Oy.
- Ukkonen, J. 1999. *Tahdon, mutta... sinkkunainen yksinäisyyden ja itsenäisyyden satimessa. Hääkirja. Kirjoituksia rakkaudesta, romantiikasta ja sukupuolesta.* – Susanna Paasonen (toim.). Turku: Turun yliopisto.
- Vakkari, P. 1992a. Saksalaisen kirjastotieteen juuret historia literarian sisäisessä ja ulkoisessa keskustelussa. Tampere: Tampereen yliopiston kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen tutkimuksia 37.
- Vakkari, P. 1994b. Elävästä kuolleeksi kirjastoksi: Tiedon hallinnan murros 1700-luvun lopun Saksassa. [Verkkoartikkeli]. *Kirjastotiede ja Informatiikka* 13 (1), 3–8. [Viitattu 17.10.2017]. Saatavana: <https://journal.fi/inf/article/download/1465/1312>

- Valli, R. 2015a. Paperinen kyselylomake. Teoksessa: R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 4. uud. ja täy. p. Jyväskylä: PS-kustannus, 84–108.
- Valli, R. 2015b. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Teoksessa: R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus, 10–31.
- Watt, A. 2012. Femininities in Marian Keyes's *This charming man*: a discourse analytical approach. [Verkojulkaisu]. Vaasa: Vaasan yliopisto. Filosofinen tiedekunta, englannin kieli. Pro gradu -tutkielma. Saatavana: Tritonia-tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Verkko-kaunokki. 24.3.2017. Verkko-kaunokki. [Verkkosivusto]. BTJ Finland: Sinen Meteoriiitti Oy. [Viitattu 2.9.2017]. Saatavana: <http://kaunokki.kirjastot.fi/>
- Wilén, R. & Kortelainen, T. 2007. Kirjastokokoelmien kehittämisen ja arvioinnin perusteet: teoria, menetelmät, käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus / Helsinki University Press.

LIITTEET

Liite 1. Kyselytutkimuksensaatekirje

Liite 2. Kyselytutkimuslomake

Liite 3. Listavertailun teokset ja kirjailijat

Liite 4. Listavertailun tulokset

LIITE 1 Kyselytutkimuksensaatekirje

Hyvä maakuntakirjastonne edustaja!

Vastaathan tähän lyhyeen kyselyyn kirjaston hankinta- ja kokoelmapolitiikkaan liittyviin kysymyksiin, chick lit -kirjallisuuden osalta. Jos et vastaa kirjastonne hankinnasta, kokoelmasta tai muusta syystä osaa vastata kirjallisuudenlajia koskeviin kysymyksiin, voisitko ystävällisesti ohjata kyselyn sellaiselle henkilölle, joka osaisi vastata.

Tällä kyselyllä tutkitaan Suomen maakuntakirjastojen hankinta- ja kokoelmapolitiikkaa chick lit -kirjallisuuteen liittyen. Kyselyssä tutkitaan kuinka paljon kirjastot hankkivat chick lit -kirjallisuutta, kuinka paljon niitä löytyy kokoelmista ja kuinka paljon niitä lainataan.

Kyselyn Suomen maakuntakirjastoille toteuttaa Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelija. Vastauksia käytetään kirjasto- ja tietopalvelualan opinnäytetyöhön Seinäjoen ammattikorkeakoulussa, eikä tietoja luovuteta eteenpäin.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, mutta jokainen vastaus on arvokas.

Vastaaminen kestää noin 10 minuuttia.

Kiitos vastauksesta jo etukäteen!

LIITE 2 Kyselytutkimuslomake**Kysely chick lit –kirjallisuudesta**

Tällä kyselyllä tutkitaan Suomen yleisten kirjastojen hankinta- ja kokoelmapolitiikkaa chick lit –kirjallisuuteen liittyen. Kyselyssä tutkitaan kuinka paljon kirjastot hankkivat chick lit –kirjallisuutta, kuinka paljon niitä löytyy kokoelmista ja kuinka paljon niitä lainataan.

Kiitos vastauksesta jo etukäteen!

* Merkityt kysymykset ovat pakollisia

Taustatiedot

1. Ikä *

- alle 18 vuotta
- 18–29 vuotta
- 30–45 vuotta
- 46–59 vuotta
- yli 60 vuotta

2. Sukupuoli *

- nainen
- mies
- jokin muu

3. Koulutustaso *

- ammattikoulu/lukio
- alempi korkeakoulututkinto
- ylempi korkeakoulututkinto
- yliopistotutkinto

muu, mikä?

4. Ammattinimike

5. Mihin maakuntaan kirjasto kuuluu, jossa työskentelette? *

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Päijät-Häme
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

6. Kuinka hyvin tunnette chick lit -kirjallisuutta?

- erittäin hyvin
- hyvin
- melko hyvin

- tiedän genren, mutten muuta
- en lainkaan

Chick lit - kirjaston kokoelmissa

7. Kuuluuko kirjastonne kokoelmiin chick lit –kirjallisuutta?

- kyllä
- ei
- en tiedä

8. Kuuluuko kirjastonne kokoelmiin chick lit –kirjallisuutta myös e-kirjoina?

- kyllä
- ei

9. Kuinka paljon kirjastonne kokoelmissa on tällä hetkellä chick lit –kirjallisuutta painettuina kirjoina?

Anna oma arvio, jos et tiedä tarkkaa lukua.

10. Kuinka paljon kirjastonne kokoelmissa on tällä hetkellä chick lit –kirjallisuutta e-kirjoina?

Anna oma arvio, jos et tiedä tarkkaa lukua.

11. Millä kielillä kirjoitettua chick lit –kirjallisuutta löytyy kokoelmistanne?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- suomi
- englanti
- ruotsi
- saksa

- venäjä
 jokin muu, mikä?
-

12. Kuinka monta suomalaisten kirjailijoiden kirjoittamaa chick lit –kirjaa on kokoelmissanne?

- ei yhtään
 alle 30
 30-60
 60-90
 90-120
 yli 120

13. Kuinka monta ulkomaalaisten kirjailijoiden kirjoittamaa chick lit –kirjaa on kokoelmissanne?

- ei yhtään
 alle 30
 30-60
 60-90
 90-120
 yli 120

Hankinta

14. Minkä maalaista chick lit –kirjallisuutta kirjastonne kokoelmiin hankitaan?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- suomalaista
 ruotsalaista
 brittiläistä
 yhdysvaltalaisista

- venäläistä
- joitain muita, mitä?
-
-

15. Suositaanko mielestäsi jotakin tiettyä maata ulkomaalaisen chick lit –kirjallisuuden hankinnassa?

kyllä, mitä maata/maita:

ei

16. Kuinka paljon teidän kirjastonne kokoelmiin hankitaan chick lit –kirjallisuutta vuodessa?

- alle 20 nimekettä
- 20-40 nimekettä
- 40-60 nimekettä
- 60-80 nimekettä
- yli 80 nimekettä

Lainaus

17. Lainataanko kirjastostanne chick lit -kirjallisuutta?

- kyllä
- ei

18. Kuinka paljon oman arviosi mukaan chick lit -kirjoja lainataan kirjastostanne vuoden aikana?

- ei lainkaan
- alle 50 kertaa
- 50-100 kertaa
- 100-150 kertaa
- 150-200 kertaa

yli 200 kertaa

19. Kuka tai ketkä ovat suosituimmat chick lit -kirjailijat lainausten perusteella?

Jos et tiedä anna oma arvio.

20. Mikä tai mitkä ovat suosituimmat chick lit -kirjat lainausten perusteella?

Jos et tiedä anna oma arvio.

21. Kysytäänkö kirjastonne asiakaspalvelusta chick lit -kirjallisuuteen liittyviä kysymyksiä?

kyllä

ei

Esillepano

22. Mistä kirjastonne kokoelman chick lit -kirjat löytyvät?

Ovatko ne:

sekaisin muun kertomakirjallisuuden joukossa

kertomakirjallisuuden hyllyssä yhtenäisenä chick lit -kokoelmana

omassa erillisessä chick lit -kirjahyllyssä, joka on omistettu vain niille ja merkitty sen mukaan

jollain muulla tavalla, miten?

23. Miten kirjastonne chick lit -kirjat erottaa muista teoksista?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

ei mitenkään

asiasanojen avulla

genre tarran avulla

jotenkin muuten, miten?

24. Onko chick lit -kirjoja tai koko genreä nostettu jotenkin esille kirjastossanne?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

kirjanäyttelyillä

kirjailijavierailuilla

lukupiireillä

jollain muulla tavalla, millaisella?

25. Ketkä seuraavista kirjailijoista kirjoittavat mielestäsi chick lit -kirjallisuutta?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

Outi Paakkanen

Helen Fielding

Laura Paloheimo

Jane Austen

Marian Keyes

Sari Luhtanen

Ruth Saberton

Riikka Pulkkinen

Pia Heikkinen

Zack Love

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 3. Listavertailun teokset ja kirjailijat

Ahern, Cecelia	Kuinka rakastutaan
Ahern, Cecelia	P.S. Rakastan sinua
Ahern, Cecelia	Yllätysvieras
Alsanea, Rajaa	Riadin tytöt
Austen, Jane	Ylpeys ja ennakkoluulo
Bushnell, Candace	Kynsin hampain
Bushnell, Candace	Neljä blondia
Bushnell, Candace	Sinkkuelämää
Cavendish, Holly	Looking for Fireworks
Colgan, Jenny	Christmas at little beach street bakery
Colgan, Jenny	Little beach street bakery
Colgan, Jenny	Summer at little beach street baker
Conrad, Lauren	Petoksia ja valheita
Conrad, Lauren	Suolaista ja makeaa
Fielding, Helen	Bridget Jones - elämä jatkuu
Fielding, Helen	Bridget Jones - elämäni sinkkuna
Giffin, Emily	Rakkauden pudotuspeli
Giffin, Emily	Rakkaus lainassa
Green, Jane	Anoppiahdistus
Green, Jane	Hiekkalinnoja
Green, Jane	Vuosi maalla
Haag, Martina	Ihana ja todella rakastettu
Haag, Martina	Meidän kotona
Haag, Martina	Radan väärällä puolen
Hakalahti, Niina	Hengenahdistusta
Heikkilä, Pia	Koodinimi Kajaali
Heikkilä, Pia	Operaatio lipstick
Ingemarsson, Kajsa	Matkalaukkumorsian
Ingemarsson, Kajsa	Keltaisten sitruunoiden ravintola
Kallio, Katja	Kuutamolla
Kelk, Lindsey	A girl's best friend
Kelk, Lindsey	About a girl
Kelk, Lindsey	Ikuinen morsiusneito
Kelk, Lindsey	The single girl's to do list
Keyes, Marian	Nainen, joka varasti elämäni
Keyes, Marian	Rachelin loma
Keyes, Marian	Tuiki tuiki tähtönen
Kinsella, Sophie	Himoshoppaajan salaiset unelmat
Kinsella, Sophie	Kevytkenkäinen kummitus
Kinsella, Sophie	Salaisuuksia ilmassa

Luhtanen, Sari	Kaikkea kaunista
Luhtanen, Sari	Tuulin viemää
Luhtanen, Sari	Tähtirooli
Moriarty, Liane	Hyvä aviomies
Moriarty, Liane	Tavalliset pienet pihajuhlat
Paloheimo, Laura	Klaukkala
Paloheimo, Laura	OMG
Paloheimo, Laura	Puppidoon
Poutanen, Kira	Rakkautta al dente
Poutanen, Kira	Rakkautta au lait
Poutanen, Kira	Rakkautta borealis
Poutanen, Kira	Rakkautta on the rocks
Pulkkinen, Riikka	liris Lempivaaran levoton ja painava sydän
Renham, Lynda	Fudge Berries and frogs' knickers
Renham, Lynda	It had to be you
Renham, Lynda	The valentine present and other
Rocher, Maria	Enchanté – Hauska rakastua!
Saberton Ruth	Chances
Saberton Ruth	The island legacy
Saberton Ruth	Treasure of the heart
Sammalkorpi, Virve	Kahvila dominokujalla
Sammalkorpi, Virve	Sinkkuleikki
Susi, Pauliina	Nostalgia
Susi, Pauliina	Ruuhkavuosi
Valtonen, Hilja	Nuoren opettajattaren varaventiili
Wei Hui	Marrying Buddha
Wei Hui	Shanghai Baby
Weiner, Jennifer	Hyvä sängyssä
Weiner, Jennifer	Lainakengissä
Weiner, Jennifer	Pieniä maanjäristyksiä
Weisberger, Lauren	Haluan Harry Winstonin
Weisberger, Lauren	Paholainen pukeutuu Pradaan
Weisberger, Lauren	VIP-ihmisiä
Wells, Rebecca	Autuaitten alttareilla
Wells, Rebecca	Jumalaiset jajasiskot
Wells, Rebecca	The crowning glory of calla Lily Ponder
With, Niina	Joko taas, Stella
With, Niina	Taisit narrata, Stella

